Prenumerationspris:

	Åbo	Åbo postkontor	Öfriga postkontor
helt år Fmk	12: —	15: 66	16: 28
3/4 år „	9: 50	—: —	—: —
1/2 år „	6: 50	8: 41	8: 70
1/4 år „	3: 50	—: —	—: —
månad „	1: 25	1: 57	1: 64

Hembärningsafgiften i Åbo 25 p:ni per månad.

Lösnummer à 10 penni.

Utdelningen sker på morgonen hvarje dag.

ÅBO TIDNING.

Annonspris:

Annonser före texten beräknas med 25 penni per petitrad eller motsvarande utrymme och efter texten med 20 penni.
Dödsfallsannonser från 3 till 8 mark.
Annonser om födde, förlofvade och vigde 1:50
Ingen annons införes under 60 penni.
För svaremottagning å annonser i annonskontoret erlägges utom annonspriset 20 penni.
För yrkesannons, alla dagar under året 25 mk. per petitrad eller dess utrymme.

Prenumerations-, utdelnings- och annonskontor,
Ryska kyrkogatan N:r 14.
Telefon N:r 84.

Redaktörer: *Gustaf Cygnæus, John Hedberg, Rafael Colliander* (red.sekret., träffas 12—1 f. m. och 5—7 e. m.), *Axel Sjöblom, John Söderholm.* — Redaktionsbyrå: Brahegatan 8, Telefon N:r 74.

№ 309 — **Torsdagen den 13 November** — 1902

TERMOMETER-OBSERVATIONER.
Åbo, 13 november kl. 2 om natten + 3

Vicehäradshöfding
Alfred Holmström
ADVOKAT
Byrå {Eriksgatan N:o 8. Telef. 772. Oppen 1/2 9—1 f. m. & 4—6 e. m.

I domkyrkan hålles:

Svensk bibelförklaring om torsdag kl. 5 e. m. af pastorsadjunkten Kallio.

Finsk bibelförklaring om fredag kl. 4 e. m. af pastorsadjunkten Kallio.

Kristliga Föreningen af Unge Män, Henriksgatan 9.

Torsdagen den 13 dennes kl. 7 e. m. svenskt bönemöte. Tal hålles af herr Östergren. Alla välkomna!

Immanu-Els-kapellet, Eriksgatan 15.

Kina-missionären D. Crofts från Amerika talar genom tolk till svenska i kväll och i morgon kl. 7 e. m. om missionen i Kina.

Baptistförsamlingens bönesal, Trädgårdsgatan 22.

Svensk predikan i afton kl. 8 e. m. af J. G. Johansson.

Kurser.

Finlands Bank, den 4 okt.

		Försälj.-kurs.	Inköps-kurs.
		Fmk	Fmk
S:t Petersburg	a/v	267: 80	266: 66 2/3
London	a/v	25, 36	25: 20
	3 m.	—: —	25: —
Paris	a/v	100: 70	99: 90
	3 m.	—; —	99: 40
Antwerpen	a/v	100: 60	99: 80
	3 m.	—: —	99: 30
Berlin	a/v	123: 90	123: 30
	3 m.	—: —	122: 30
Hamburg	a/v	123: 90	123: 30
	3 m.	—: —	122: 30
Lübeck	a/v	123: 90	123: 30
	3 m.	—; —	122: 30
Frankfurt a/M.	a/v	123: 90	123: 30
	3 m.	—: —	122: 30
Amsterdam	a/v	209: 50	—: —
	3 m.	—: —	206: 70
Stockholm	a/v	139: 30	138: 50
Kristiania	3 m.	139: 30	138: 40
Köpenhamn	a/v	139: 30	138: 40

Stockholm, den 4 nov.

London 1 £ — Kronor a/v 18: 18.
Hamburg 100 Rmk — Kr. a/v 88: 90.
Paris 100 Frc — Kr. a/v 72: 35.
Amsterdam 100 Guld. — Kr. a/v 145: 95.

Officiella o. legala notiser.

Lediga tjänster: kronolänsmanstjänsten i Kiuruvesi inom 30 dagar efter 7 nov.; — en bokhållaretjänst vid postkontoret i Tammerfors och en enahanda tjänst vid postkontoret i Kuopio senast 8 dec.; — vik. för bokhållaretjänsten vid postkontoret i Ekenäs senast 22 nov.

Borgenärssammanträde: i guldsmeden J. P. Paulins kkrs 26 nov. i Uleåborg.

Anmälda resande.

Den 12 nov.

Hotel Phœnix: handl:ne Zetterblom fr T:fors, Grelia fr. Fiskars, Rafn fr. H:fors, Schumacher fr. Hamburg, Hallén och Michelsen fr. H:fors, förvaltar Peterson fr. Fiskars, apotekar Lindroos fr. Salo, fotograf Strandberg och professor Grotenfelt fr. H:fors, kommendör Tschelkimoff fr. P:burg, stadsfiskal Letander fr. Ekenäs, fröken Dahl fr. Christiania.

Järnvägshotellet: herrarne Bernhard fr. Iittala och Wärri fr. Loimijoki, fröken Mattsson fr. Petersburg, häradshöfding Langström fr. Salo, kapten Marklund fr. Wasa, possessionat Wirzenius fr. Alastaro, ölbryggar Karström fr. Heinola.

Nykterhetsvärdshuset Saima: kapten Hansén fr. Danmark, polytekniker Arola fr. Helsingfors, handl. Svensson fr. Björkboda, hr:ne Appelgren fr. Tavastehus och Erkkilä fr. Merikarvia, kapten Erholm med fru fr. Nystad, läraren Fagersten fr. Hiittis.

Hotel Lempi: handl:ne Palmroos & Sundblom fr. Nystad och Wikman fr. Wirmo, hr Salminen med fru fr. Nystad, hr Gustafsson fr. Attu, kapt. Mårtensson fr. Hirvensalo, landthush:ne Jundell fr. Salo, Jokinen fr. Kimito och Perttula fr. Töfsala, läraren Salonen fr. Töfsala, stud. Turtonen fr. T:fors, insp. Engman med fru fr. Pargas, landtbr. Rukko fr. Humppila.

Födde: en son, Soffi och Uno Hirn, Viborg d. 1 nov.; — en dotter, Ingeborg och Oscar Ahlström, Kyrkslätt d. 10 okt.

Förlofvade: hofrättsauskultanten Oskar Wickström, Lojo, och fröken Lilly Garström, Stockholm.

Vigde: Eine Forsström och Gustaf Zeiden, i H:fors d. 8 nov.

Död: prostinnan Hulda Emma Ingeborg Wallenius å Kangasala prästgård d. 10 nov., 43 år.

Lifränteanstalten i Åbo.
Eriksgatan 18, onsdag och lördag kl 4—6

Ryska lekt. Öfversättningar. Aina Franck, edsv. transl. Kristineg. 5.

U. von Troil Aftärsförmedlingsbyrå, Åbo Nylandsg. N:o 8, tel. 104

Bazar Bageriet, Eriksg. 15. Tel. 8 12 Kafte-, the-, småbröd och bakelser.

Transport aktiebolaget utför alla slags körningar. R. kyrkog. 30. Tel. 2 88.

Uleåborgska hembageriet, Birgersgatan 12 B. Telef. 200. 4587

Skinnhattar, mössor o. muffar
i **OLGA LUNDELLS Hattmagasin.**

Skinnmössor, muffar o. boas
nyaste modeller, billigaste priser. 6121
A. Levisons Modeaffär.

Skinnhattar, mössor, muffar o. boas samt krimtygs d:o,
allt till kända billiga priser.
Anna Jaatinens modeaffär.

Franska korsetter, nyaste modeller samt sundhetslif.
Aina Conradis modeaffär,
6241 Slottsgatan 4.

Bokföringskurser
meddelar **E. Henr. Liipola,** Lilla Tavastg. 4, ing. fr. gatan
Nya anmälningar kunna ske fortfarande

Föreningen för välgörenhetens ordnande.
Byrå Handtverkaregatan 1
hålles öppen alla söckendagar från 11 f. m. till 2 e. m. utom måndagar.

Boktryckeri.
Åbo Tidnings tryckeri, Ryska kyrkogatan 14

I dag kl. 1/2 8 e. m.
i Brandkårshuset
Promenad-Konsert
med benäget biträde af Sångerskan Fröken Olivia Dahl från Norge.
Entré Fmk 1: 50, skolungdom 75 penni.
OBS.! Servering vid småbord.
7744 **Musikaliska Sällskapet.**

Hotel Phœnix
Aftonkonsert
från kl. 8 e. m. af
Musikaliska Sällskapets Hornorkester
under anförande af kapellmästar **Lindén.** 5738

Wetterhoff-Asp
Konstutställning
är numera öppen endast en kort tid
i Stadshuset.
Vårt lands största målning Gustaf II Adolf vid Lützen samt taflorna „1808“ och „1809“ böra ses af alla.
Obs.! Entrén är nedsatt till 50 penni för resten af utställningstiden. 7740

Sammanträden.

Stadsfullmäktige i Åbo
sammanträda **torsdagen den 13 november 1902, kl. 5 e. m.** i stadshuset. 7656

FINSKA ADVOKATBYRÅN, Åbo & Helsingfors,
inneh. v.h.ding **Kuno Alfthan.** — *Åbo, Slottsg. 8,* (1/2 9—1, 4—7). 6966

G. A. Zimmermann i Åbo,
Kontorsbokfabrik och **Linieringsanstalt,**
5650
rekommenderar sitt välkända arbete hos en och hvar. Telefon 5 96.
OBS.! Äldsta bokbinderi på orten.
— *Trädgårdsgatan 11.* —

Vicehäradshöfding Herman Fagerlunds Juridiska byrå.
Nikolaitorget 5, invid rådhuset. Tel. 851. Öppen 1/2 9—12, 4—9 utför rättegångar vid alla domstolar i landet, värksträller inkasseringar m. m. 5104
Resor till landsorten företagas. Billig taxa.

Åbo Tidnings tryckeri
Ryska kyrkogatan N:o 14
emottager och utför beställningar af alla såväl
commersiella som andra
Tryckarbeten
inom kortaste tid.
Smaktullt utförande. Billiga, bestämda priser.
Telefon N:o 84.

S. B. V:s Klubb.
Klubbafton hvarje torsdag.

Till salu.
En snygg bodinredning
jemte **fönsterskåp,** säljas nu genast till förmånligt pris. Kan beses uti hörnbutiken Slottsgatan 17. Närmare med
J. E. Sundén, Eriksgatan 22 B. Telefon 5 35. 7755

N.B.A.B.
Nya Bryggeri Aktie-Bolagets tillvärkningar af vällagradt **Bayerskt** och **Pilsener-ÖL, Iskällar-** och **Svagdricka** samt **Mjöd rekommenderas.**
OBS.! Sifoner (fat-öl) à 5 och 10 liter, lager- eller pilsener-öl särdeles hållbara och lämpliga äfven för familjer, framhållas.
Nya Bryggeri Aktiebolaget i Åbo den 1 november 1902. 7573(AU.3.24)

Önskas köpa.
Ångpanna
för inmurning med 50 à 60 qv.met. eldyta önskas köpa. Offerter inom den 20 nov. till
Ingeniör *Rönnholm,*
7697 (Ö.N 3.15) Lovisa.

Diverse.

A. U. 1 s. d. 13, 20 o. 27 nov. 19 r.

Räntor

å lån från ***Magistratens i Åbo enskilda pensionskassa*** uppbäras af underskrifven **hvarje söcknedag under innevarande november månad från kl. 1/2 9—1/2 10 f. m.** 7741
rådman J. E. Dahlström,
Ryska kyrkogatan N:r 3.

Ny kurs i
Dubbel italiensk bokföring
vidtager den 17 dennes. 7703
P. A. Aulin, Handtverkareg. 4 B.

Pianinos från Hoffman i Berlin, hos **A. Gaudlitz,** Berggatan 6 A, telefon 3 0 1.
7743 (A.U.1.3)

Barnmorska
Edith Levison, Nylandsg. 1. Tel. 3 95.
Sjukvård emottages. 7734

Visitkort
100 stycken
från 2 mark till högre pris
Åbo Tidnings Tryckeri.

Ångbåtslägenheter.

Till Helsingfors
via Räfsundsbryggorna, **Salo,** Tykö, Matildedal, Strömma, Förby, Vestlax, **Hangö, Ekenäs,** Fagervik, Ingåbryggorna, Pikkala och Porkkala afgår
ångaren ILMA
hvarje fredag kl. 7 f. m. 6759
Joh. Gust. Wikeström.
OBS.! Förändrad afgångstid.

Till **Pargas malm, Attu, Skinnarvik, Dalsbruk och Hangö**
afgår tillsvidare
ång. KIMITO
ifrån **Åbo** den 8, 11, 14, 17 november kl. 8 f. m., retur ifrån **Hangö** påföljande dag kl. 7 f. m.
Gräggnäs och **Lammala** anlöpas: från Åbo den 11, 17 november.
„ Hangö den 9, 15, 21 november.
Hiittis och **Högsåra** anlöpas: från Åbo den 8, 14 november.
„ Hangö den 12, 18 november.
Hiittis brygga anlöpes endast vid skild öfverenskommelse med befälhafvaren.
Anlöpande mellanliggande bryggor.
7623 **Starck & Bähr.**

Till Rautila via Nådendal
afgår
ång. **SALMI** hvarje **måndag, onsdag** och **fredag kl. 11 f. m.**
„ **WEHMAA** hvarje **tisdag, torsdag** och **lördag kl. 11 f. m.**
Returnera från Rautila följande söckendagar kl. 7 f. m.
7000 **Joh. Gust. Wikeström.**

Till Helsingfors
via Terfsund, Wartsala, Bruken, Strömma, Hakkala, Finby, Bromarf, Westlax, **Hangö, Ekenäs,** Skuru, och Porkkala
ång. INGÅ
hvarje söndag kl. 7 på morgonen.
6755 **Joh. Gust. Wikeström.**

Abo, den 13 nov. 1902.

Från bokvärlden.

August Strindberg: Fagervik och Skamsund.

Det är naturligtvis icke utan den största nyfikenhet hvarje beundrare af *August Strindbergs* skriftställeri läser hans senaste arbete: *Fagervik och Skamsund.* Man har väntat länge, att efter de många dramerna åter få läsa något i den gamla stilen, eller kanske hällre, man har varit nyfiken att se huru August Strindberg nu tänker och skrifver, då han rör sig på andra områden än dramernas.

I „*Fagervik och Skamsund*“ har Strindberg åter kommit ut i den svenska skärgården, och hans skildring bär en prägel af återseendets glädje. Denna skärgård känner han så väl och han skildrar den med ett lif och en färg, som värmer sinnet. Det slår hafsluft emot en från de stora tjärdarna och öfver bilderna från holmar och skär ligger sommarsolen varm och mild och kastar sin guldglans öfver de fagra skärgårdsnäjderna.

Fagervik och Skamsund äro tvänne namn, i hvilka lätt nog ur Strindbergs skildring namnet Furusund skymtar fram. Och han älskar att ur sina ungdomsminnen framhäfva motsatserna mellan det leende vackra Fagervik, som ligger på den sidan af sundet, där sommarvillorna finnas, och Skamsund, den motsatta ut mot hafvet liggande ön, där fordom endast lotsar och fattiga fiskare hade sitt hemvist.

Efter en liten inledning går Strindberg i „*En Barnsaga*“ till skildringen af Skamsund och folket där. Och med den unge Torkel beger han sig så ut på äfventyr bort öfver sundet till Fagervik, det förlofvade landet, med de vackra villorna med eklundarna, de glada, välklädda människorna, musiken och flaggorna. Och han skildrar alt så egendomligt mot förut, ty väl ser han under den granna lockande ytan lidelserna och de fula lasterna, men han halkar öfver dem på ett sätt som föga liknar hans tidigare sätt, att skildra människor och förhållanden. Och själfva innehållet i „En Barnsaga“ är egendomligt så till vida, som det skildrar en ung, snäll och välartad gosses framgångar i lifvet, framgångar, som äro beroende just af hans goda egenskaper. Att Strindberg berättar med vanlig öfverlägsen förmåga behöfver väl ej nämnas.

I „*Trefaldighetsnatten*“ lämnar Strindberg prosan och ger sig ut bland värsfötter. Att han något vårdslösar formen märkes strax och hexametern är så föga säker, att det ser ut som ville författarn afsiktligt visa sin ringaktning mot den bundna formen, som han dock mer än engång inlåter sig på också i denna bok.

„Trefaldighetsnatten“ är en ljus och leende lofsång till den återvändande sommarn. Några herrar — tullförvaltarn, postmästarn, lotsålderman, skalden m. fl. sitta i den ljusa och varma juni-natten och prisa i värsifierade andraganden sommarn och dess fröjder. De genomgå på förhand alt det härliga sommarn skall föra med sig, och vid punschglasen får deras fantasi så alt underbarare riktningar. Skalden läser upp en dikt om den döde Crysaëtos och den efterlefvandes mörka dödssorg, postmästarn låter sin tunga härma vindflöjelns gnisslande sång, tullförvaltarn söker härma näktergalen och revisorn omtalar en dröm, som han haft, en dröm om sitt giftermål, om lyckan och sällheten, och så om huru han och hans hustru råka i gräl och hvad smärta som följde af detta lif i gräl och försoning och åter gräl i all evighet.

Denna dikt hade kunnat afsluta herrarnes samtal vid punschglaset i den ljusa sommarnatten, ty den bildar så att säga en naturlig öfvergång till „*Karantänsmästarens berättelser*“.

Dessa berättelser föra en åter långt bort från skärgården med dess friska hurtiga lif, bort till de områden författaren tillförene behandlat i „*Giftas*“: äktenskapshistoriernas af Strindberg ofta trampade marker. I karantänsmästarens „första berättelse“ ger Strindberg en för hans skrif- och föreställningssätt ytterst typisk historia från det äktenskapliga lifvets område. Mannen, en förmögen stockholmsk grosshandlare har, ehuru han i elfte stunden märkt att han kanske var på orätt väg, gift sig med en ung dam ur ämbetsmannaklassen. Äktenskapet blir en enda lång skärseld. Hustrun har i grund och botten en rå, själfvisk och simpel karaktär och mannen får lida de uthärdligaste kval, hvilket gör att han längtar efter befrielse från sin hustyrann. Sättet, på hvilket denna efterlängtade stund kommer, är för honom ganska lyckligt. Hustrun rymmer nämligen med en baronlöjtnant, kvarlämnande sitt barn. Skildringen af de flyendes resa och framtida förhållanden är gjord i starka, bjärta färger, som öfver de tu kastar ett skimmer af löjlighet, medan man känner sig benägen att gratulera den öfvergifna grosshandlaren. Och det är äfven detta Strindberg åsyftat.

I karantänsmästarens „andra berättelse“ drar Strindberg i fäjd mot „lifstidsäktenskapet“. Mer än engång framskymtar det klart och tydligt, att det är något ur sitt eget lif författaren ger och ställvis förefaller det, som ginge han i detaljer och enskildheter, hvilka föga kunna intressera läsaren. Men han gör detta med en så öfverlägsen berättarkonst, att man lämnar anmärkningarna å sido, fängslad af detta oemotståndliga framställningssätt. Att Strindberg själf känt sig villrådig om, huruvida det vore fullt honett att ge så mycket af sina egna och andras intimaste förhållanden, märker man af t. ex. följande, som utgör ett citat ur den „andra berättelsen“. „Hvilken sysselsättning: att sitta och flå sina medmänniskor och sedan bjuda ut skinnen, med anspråk på att de skola köpa dem. Jägaren lik, som i sin hungersnöd hugger svansen af hunden, äter själf af köttet och ger hunden bena, sina ben. Gå och spionera ut medmänniskors hemligheter, förråda sin bästa väns födelsemärke, begagna sin hustru som vivisektionskanin, fara fram som en kroat, hugga ner, skända och bränna och sälja. Fy fan!“

Hela den andra berättelsen utgör såsom redan sades ett anfall mot lifstidsäktenskapet, och Strindberg skildrar där det han kallat „kärlekshatet“, huru tvänne människor hata hvarandra, göra lifvet surt och odrägligt för hvarandra blott emedan de känna sig bundna vid hvarandra för hela lifvet, och ehuru de i grund och botten måste erkänna, att de intet annat ha att anmärka mot den andre, än att han är hennes make eller hon hans maka. Den gamle karantänsmästaren tolkar detta som så, att det helt och hållet beror blott därpå att vår tids människor med deras starka själf- och oafhängighetskänsla ej äro lämpade för ett lifstidsäktenskap och att de därför böra gå skilda banor så fort de ej kunna komma öfverens. Själf formulerar Strindberg detta så: „Jag erkänner, att lifvet fordrar hänsyn och undfallenhet, men att lefva med undertryckande af sina innerligaste önskningar, i en luft af motsägelse och på tvären, kan icke skapa annat än furier.“

Med ett par små berättelser: „De yttersta och de främsta“ och „Den kvarlåtna“ för författaren oss åter till „Fagervik och Skamsund“.

Det ligger någoting äkta strindbergskt uti den förra af dessa historietter, hvilka jämte en samling små lyriska dikter bilda en afslutning på boken. „*Holländarn*“ en af dessa dikter förtjänar omnämnas såsom rätt egendomlig. Den utgör så att säga en lofsång öfver kvinnokroppens skönhet. Från alla naturens riken skapades det stoft, där hennes ande skulle bo. Hennes former och linjerna i hennes kropp återfinnas i världsrymden i sfärernas linjer, i jordens delar, i växter, i haf, i ädla stenar; alla ha de lånat henne det bästa, det vackraste. Se här ett litet citat blott:

„— — — — — — — — — — —
ja, fotens hvalf och axelns rundning
och armens svälda kurvor,
alt går från sfären ut:
En symfoni i sfärers harmoni,
från sfären och från käglan,
ljuskäglan sänd af själfva solen ut.
— — — — — — — — — — —“

Så ter sig kvinnan för Strindberg — på afstånd. Men att han midt i sin lofsång icke glömmer huru hon ter sig på nära håll framgår af slutet:

„Och äfven jag har hvilat uti lockars skugga
Vid moders sköte och vid makas barm.
En gång — de voro ljusa lätta
Som vårbjörks späda årsskott;
En gång, de voro svarta som cypress;
Som gissel flätade af slanka ormar
De slogo mig i ögonen;
Och väfdes till en tagelskjorta,
Som jag fick bära, under det jag svalt;
O hulda gissel . . .“

Brokigt och växlande är innehållet i denna bok; men fängslande, ej minst genom författarens öfverlägsna berättartalang.

R. C.

Nyheter för dagen.

— **Hans excellens generalguvernören,** generaladjutanten Bobrikoff, återvände i går till Helsingfors från S:t Petersburg.

— **Kommunernas folkskolebyggnadslån.** Med anledning af att tillgångarna i den fond, från hvilken lån utgifvas åt landskommuner för uppförande af folkskolebyggnader äro starkt anlitade, har senaten beslutit att för framtiden lån om 6—8,000 mk för hvarje byggnad, beräknad för en skola, skall åt kommun, som därom ansöker, från fonden utgifvas.

— **Angående dispositionen af f. d. finska militärens kasärner** stadgar ett förut i korthet omnämdt nådigt förordnande, utfärdadt från kejserliga senaten för Finland till finska krigskommissariatet, hvilket numera ingår i författningssamlingen, följande:

Genom nådigt förordnande af den 1/14 nyssvikne augusti har Hans Kejserliga Majestät i nåder anbefalt, att åt militärväsendet skall upplåtas till begagnande de indragna finska truppernas kasärner, hvarvid:

1) de åtta finska arméskarpskyttebataljonernas och finska dragonregementets kasärner samt de finska reservkompaniernas byggnader, som äro nödiga för militära ändamål, med fullständig inredning och till dem hörande exercisplatser skola, jämte det de kvarstå såsom finska statsvärkets tillhörighet, utan ersättning upplåtas till inkvartering åt de inom militärdistriktet under utveckling varande ryska trupperna samt militära styrelsevärken och inrättningarna;

2) att ej mindre alla kostnader, föranledda af såväl dylik inkvartering som dessa kasärners behöriga iståndhållande, remont och underhåll, än andra direkta, af kasärnernas användning framkallade utgifter skola utgå ur riksskattkammarens medel;

3) att förvaltningen af dessa statsvärkets kasärnbyggnader, jämte till dem hörande jordområden, skall, enligt allmänna grunder, åläggas den lokala distriktsingeniörstyrelsen, samt

4) att lösningen af frågan om användningen af de förra finska reservkompaniernas kasärner och jordområden för militära och allmännyttiga ändamål skall öfverlämnas åt generalguvernören, efter försiggången öfverenskommelse med senaten.

Kejserliga Senaten för Finland har förordnat att denna Hans Kejserliga Majestäts nådiga befallning skall meddelas krigskommissariatet genom skrifvelse från senaten.

M. Laaksonens möbelaffär,
Ryska kyrkogatan 30, 3721
rekommenderar sitt rikhaltiga och välsorterade lager af möbel, möbeltyger, järnsängar och madrasser.

Åbo stad och län.

— **Strandning.** Från *Wisby* telegraferades i går: Fullriggaren Hoppet, hemmahörande i Raumo, har med last af plankor strandat vid Gottländska Sandön. Närmare underrättelser saknas.

— **Frågan om införande af Helsingforstid i Åbo.** Vid stadsfullmäktiges sammanträde d. 4 sistl. sept. väkte hr Eskola motion om, att fullmäktige måtte besluta, att tiden å denna ort måtte från och med den 1 januari 1903 räknas efter Helsingfors astronomiska observatoriums horisont. Motionen remitterades i och för närmare beredning till allmänna beredningsutskottet, som numera till stadsfullmäktige afgifvit sitt betänkande i ärendet.

Vid behandlingen af ärendet har utskottet varit med förslagsställaren fullt ense om önskvärdheten af förslagets realiserande. Dock torde enligt utskottets tanke den föreslagna åtgärden, därest densamma af stfm godkändes, icke kunna på den väg motionen afser genomföras i sådan utsträckning, att ämbetsvärk, där fataljer inom viss i lag angifven tid böra bevakas, blefve förpliktade att iakttaga ändringen i fråga. Däremot låge det inom stfms befogenhet, att besluta om sättet för tidens beräknande vid samtliga kommunala inrättningar, såvidt desamma icke kunna hänföras till ofvannämda slag af ämbetsvärk. Dock kunde uret å rådhusbyggnaden ställas enligt antydda tid oberoende däraf, huruvida Åbotid bibehålles vidkommande fataljeuren i magistratens och rådstufvurättens sessionsrum eller icke.

Då reformen emellertid blefve af ringa betydelse, ifall densamma icke antoges äfven af den kyrkliga församlingen och å orten befintliga publika värk, har utskottet i sådant afseende underhandlat med domkyrkostyrelsen och föreståndaren för härvarande postkontor, och har utskottet jämväl erhållit meddelande om, att intet hinder möter ändringens genomförande hvad vidkommer domkyrkouret och klockan å posthuset. Vidare har, på anhållan af utskottet, föreståndaren för härvarande navigationsskola förklarat sig villig, att hvarje måndag å observatoriibyggnaden värkställa den sedvanliga signaleringen af tolfslaget enligt Helsingfors-tid.

På grund af det anförda har utskottet beslutit hos stadsfullmäktige föreslå, att fullmäktige måtte besluta att fr. o. m. d. 1 jan. 1903 följa den efter Helsingfors astronomiska observatoriums horisont beräknade tiden, samt att fullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren, att med föreståndaren för härvarande navigationsskola träffa öfverenskommelse därom, att tolfslaget hvarje middag under den första veckan af instundande januari månad och därefter hvarje månad genom sedvanlig optisk signal angifves från observatoriibyggnaden enligt nyss antydda tidsbestämning.

— **Vattenledningsarbetena.** Nedläggningen af hufvudledningsröret emellan staden och den blifvande pumpstationen i Pisparisti skogen är numera värkställd så när som på en kortare (knapt $^1/_2$ km) sträcka närmast pumpstationen.

Grundgräfningen för maskinhuset, hvilket såsom tidigare omtalats, kommer att ligga ungefär 5 meter djupt i marken, blir också slutfördt i dessa dagar. Arbetet har ansenligt försvårats och fördröjts af vatten, som från de omgifvande sandlagren strömmat i den genom gräfningen uppkomna fördjupningen, där det håller sig vid en höjd af 3 m. ofvan fördjupningens botten.

Arbetet med rörnedläggningen inom staden fortgår.

— **Den intensiva tjocka,** som under gårdagen rådde i staden, sträkte sig icke synnerligen långt utåt skärgården och åstadkom därför ej häller någon betydande störing i ångbåtstrafiken. Så hade t. ex. ångaren „Kivimaa“ under sin färd hit från Nystad haft klart väder hela vägen ända till Allmänna promenaden, där tjockan mötte och tvang ångaren att framgå sakta och med största varsamhet upp till staden, och anlände hit kl. 7 e. m.

Ångbåten „Wehmaa“ inhiberade däremot sin eftermiddagstur till Rimito.

— **Västfinska afdelningen** återvalde i tisdags till t. f. kurator filosofie magistern Gustaf Mattsson med 99 röster af 103 afgifna. (Hbl.)

— **En specialaffär** för försäljning af kaffe öppnas härstädes i fredag i gården n:r 5 vid Köpmansgatan (Ahoniusska gården). I affären kommer att tillsaluhållas så väl rå som bränd vara, inköpt direkt från plantager på Java, Domingo, Rio m. fl. ställen. Då kaffet är „lagrat“ och brän-

ningen sker efter modärnaste metoder, hoppas affärens ägare herr A. Rafn, att varorna snart skola tillvinna sig allmänhetens förtroende.

Förutom kafte af olika kvalitéer och till växlande pris kommer affären äfven att vara försedd med té och dansk cacao.

Filialen i Åbo, hufvudaffären befinner sig nämligen i Helsingfors, förestås af herr Syberg-Petersen.

— **Sjöfarten.** Ångaren „*Per Brahe*“ framkom till Lybeck i tisdags klockan 3 e. m.

— Ångaren „*Urania*“, som afgick från Lübeck i måndags klockan 9 e. m. hitväntas fredag morgon.

— **Understöd.** Aflidne vaktknekten vid länsfängelset i Åbo E. Ekmans efterlämnade änka och minderåriga barn ha tillagts ett understöd af 200 mark om året.

— **Folkmängdsstatistik.** Vid årets mantalsskrifning utgjorde folkmängden i Wirmo härad 10,126 män och 10,813 kvinnor.

— **Sjukligheten i Åbo** under den vecka, som slutade den 8 nov. 1902.

Frossa	8
Akut mag- och tarmkatarr	33
Vattkoppor	1
Halsfluss	21
Akut lungkatarr	86
Kikhosta	7
Summa	156

— **Dödligheten i Åbo** under den vecka, som slutade den 8 nov. 1902.

Ålderdomsaftyning	1
Lungsot	2
Hjärninflammation	1
Akut lungkatarr	3
Förlossningskramper	1
Kramp	1
Summa	9

Det kommunala protokollsspråket i Åbo.

Det särskilda utskott, som af stadsfullmäktige nedsatts för beredande af det af hrr Lundenius, Tenlén och Almqvist väkta förslaget om införande af ändrade bestämningar rörande det kommunala protokollsspråket i Åbo, har till stadsfullmäktige insändt sitt betänkande, däri utskottet anför bl. a. följande:

Sedan magistraten och rådstufvurätten till fullmäktiges kansli inkommit med de af dem affordrade yttrandena, har k. förordningen af d. 19 juni 1902, angående finska och svenska språkens användande vid domstolar och öfriga myndigheter i Finland, emanerat. Då frågan om de båda inhemska språkens likställighet genom denna förordning reglerats äfven såvidt angår rådstufvurätts och magistrats expeditioner, har utskottet vid behandling af förevarande ärende icke ansett sig vidare behöfva beröra de värkningar, som förslaget i annat fall kunnat medföra beträffande det ena eller andra inhemska språkets användande i utgående expeditioner från härvarande rådstufvurätt och magistrat, enär de i antydt hänseende meddelade föreskrifterna i sagda förordning lända bemälda myndigheter till efterrättelse.

Vid öfvervägande af ärendet har utskottet i likhet med förslagsställarena ansett genomförandet af de föreslagna bestämningarna med hänsyn till rättvisa och billighet vara såväl önskligt som af behofvet påkalladt. Vidkommande åter den rättsliga sidan af saken har ej häller utskottet kunnat finna, att gällande lagstiftning rörande de båda inhemska språkens ställning skulle lägga hinder i vägen för införande af dubbelt protokollsspråk vid de kommunala myndigheterna. Utskottet har förty ansett förslaget därom, att hvarje ärende så hos stadsfullmäktige som hos drätselkammaren och andra kommunala nämder protokollföres och expedieras å det språk, svenska eller finska, hvarå det skriftligen inkommit eller muntligen till dem framstälts, böra obetingadt godkännas.

Likaså berättigad är enligt utskottets tanke den föreslagna bestämningen därom, att hos stadsfullmäktige ordföranden eger leda förhandlingarna på det inhemska språk han finner lämpligast, hälst kraftet på förefintligheten af värkliga kvalifikationer för ordförande- och viceordförandebefattningarna i motsatt fall kanske oftast måste skjutas åt sidan för fordran på förmåga att obehindradt använda de båda inhemska språken. Att enhvar fullmäktig såsom härintils bör vara berättigad att yttra sig på det af dessa språk, som af honom bättre behärskas, oberoende af det språk, å hvilket frågan väkts, är med hänsyn till principen om de båda inhemska språkens likställighet så naturligt, att utskottet icke behöfver härom vidare orda.

På sätt utskottet i likhet med motionärerne ofvan föreslagit, egde drätselkammaren och öfriga kommunala nämder iakttaga, det hvarje ärende protokollföres och expedieras på det språk, å hvilket detsamma skriftligen ingifvits eller muntligen till dem framstälts. Såvidt frågan rör till allmänheten utgående expeditioner, skulle dock detta förfarande medföra icke blott, att person, i hvars besittning expedition af en eller annan anledning senare möjligen öfverginge, — därest expeditionen icke är affattad å hans modersmål, — vid dess begagnande utsättes för de svårigheter, som man genom berörda föreskrifter velat undvika, utan komme äfven att leda till oegentligheter i fall, då flere personer med olika modersmål skola erhålla del af samma expedition. Utskottet har förty ansett sig böra föreslå, att till allmänheten från drätselkammaren och öfriga kommunala nämder utgående expeditioner, såvidt de utgöras af köpebref, hyres-, arrende- och entreprenadkontrakt eller andra handlingar af större och mera varaktig betydelse, eller då de kunna utfärdas å blankett, skola affattas å hvardera språket. Af grundsatsen om de båda inhemska språkens likställighet följer däremot för öfrigt att drätselkammaren samt nämder och bestyrelser, på sätt motionärerne föreslagit, böra ega frihet att låta i protokollet anteckna löpande förvaltningsfrågor på det språk antydda myndigheter, generelt eller in casu, efter ärendenas beskaffenhet bestämma.

Ehuru det således i princip gäller, att drätselkammaren och öfriga nämder ätven i betänkanden och dem affordrade utlåtanden skola begagna det språk, hvarå ärendet väkts, samt utskottet villigt erkänner, att denna grundsats borde i hvarje fall strikte iakttagas, har utskottet dock ansett, att omständigheterna någon gång kunde fordra, att undantag från denna regel medgåfves, hälst det understundom i motsatt fall möjligen blefve förenadt med svårigheter att erhålla lämpliga medlemmar i de utskott stadsfullmäktige tillsatt. Å andra sidan har utskottet hållit före, att en afvikelse från ofvanantydda grundsatser i den vidsträkta mån, motionärerne föreslagit, icke vore önsklig, hvarför utskottet sökt i detta afseende inslå en medelväg; och har utskottet förty beslutit föreslå, att stadsfullmäktiges utskott, drätselkammaren och öfriga nämder finge undantagsvis, efter därtill hos stadsfullmäktige i hvarje särskildt fall utvärkadt tillstånd, i utlåtanden eller betänkanden begagna det andra inhemska språket, om användandet af detta språk för frågans utredning och riktiga affattning befunnes lämpligare än begagnandet af det språk, hvarå frågan ursprungligen väkts.

På grund af det ofvan anförda har utskottet beslutit hos stadsfullmäktige hemställa, att fullmäktige ville antaga följande bestämningar rörande stadens kommunala protokollsspråk att gälla från den 1 jan. 1903.

Vid stadsfullmäktiges sammanträden föres protokollet dels på svenska dels på finska, sålunda att hvarje ärende i protokollet upptages och expedieras på det språk, å hvilket detsamma till stadsfullmäktige inkommit eller af enskild stadsfullmäktig vid sammanträde blifvit väkt. Ordföranden leder förhandlingarna och enhvar eger yttra sig på det af dessa språk han finner lämpligast.

Drätselkammaren och öfriga kommunala nämder ega iakttaga, det hvarje ärende protokollföres och expedieras på det språk, å hvilket detsamma skriftligen ingifvits eller muntligen till dem framstälts. Dock böra till allmänheten utgående expeditioner för såvidt de utgöras af köpebref, hyresarrende- och entreprenadkontrakt eller andra handlingar af större och mera varaktig betydelse eller då de kunna utfärdas å blankett, affattas på hvardera språket. Däremot antecknas i protokollet löpande förvaltningsfrågor på det språk kammaren eller nämden, generelt eller in casu, efter sakens beskaffenhet bestämmer.

I afvikelse från förenämda grundsatser kunna dock stadsfullmäktiges utskott, drätselkammaren och öfriga nämder undantagsvis, efter därtill hos stadsfullmäktige i hvarje särskildt fall utvärkadt tillstånd, i utlåtanden eller betänkanden begagna det andra inhemska språket, om användandet af detta språk för frågans utredning och riktiga uppfattning befinnes lämpligare än begagnandet af det språk, hvarå frågan ursprungligen väkts.

I sammanhang härmed föreslår utskottet, att de i kallelselistorna till stadsfullmäktiges sammanträden och å föredragningslistorna upptagna ärenden skola å desamma antecknas på det språk, hvarå ärendet i öfverensstämmelse med ofvan berörda grundsatser bör diarii- och protokollföras.

Användningen af Ahlmanska fondens räntemedel.

Sedan kommunalrådet C. G. Rosenberg till kejs. finska hushållningssällskapet inlämnat motion om att skpt måtte med räntorna af Ahlmanska fonden inrätta och uppehålla en folkhögskola i någon af de s. k. Ahlmanska socknarna, öfverlämnade skpt vid plenum d. 28 maj 1901 ärendets förberedande åt en komité, bestående af motionären, hofrättsassessorn *Aug. Jusélius*, kommunalrådet *Knut Stjernvall*, godsegaren *Eric v. Rettig* och sällskapets sekreterare *Arno Reuter* som ordinarie ledamöter samt agronomen *Fredr. Idman* som suppleant. Innan komitén sammanträdde afled emellertid motionären och inkallades i hans ställe hans son, vicehäradshöfding *Gösta Rosenberg*. Af de öfriga ordinarie medlemmarne har kommunalrådet Stjernvall varit förhindrad att deltaga i komiténs sammanträden och har hans plats därför intagits af suppleanten hr Idman.

Komitén, som numera slutfört sitt uppdrag, har uti afgifvet betänkande, hvilket föredrogs vid sällskapets plenum i går främst framhållit, att testamentets ordalydelse så vidt det rör användandet af de testamenterade medlen, är följande: „— — — att å säkra händer förräntas samt ena hälften af intresset härför att användas till Socknelärares inrättande och aflönande för allmogens och isynnerhet de fattiges barns undervisning, ej allenast i innanläsning och kristendom samt då så begäres i skrifning och räkning, utan ock i de angelägnaste stycken af en förståndig landthushållning, utan att desse lärare likväl af dessa medel tilldelas några boställen eller andra boningsrum, och den andra hälften användas att understödja sådana nyttiga anstalter och företag i landthushållningen, främst i Björneborgs län och uti den del däraf, som före länedelningen utgjorde Öfre Satakunta Öfredels Härad, hvilka allmogen blott med egna krafter svårligen kan värkställa, såsom vidlyftigare kärrs och mossars upptorkande och uppodlande, sådana forsars uppränsande, medels hvilka vattnets tillbörliga aflopp, till ortens skada hindras, med mera sådant. — — —“

Häraf anser komitén med nödig tydlighet framgå, att ena hälften af medlen skall användas till utdikande af sanka marker, forsränsningar m. m. och den andra hälften till meddelande af undervisning förutom i annat äfven i de angelägnaste stycken af en förståndig landthushållning.

Den ena hälften af räntorna användes nu faktiskt till torrläggningsarbeten, i det densamma utgifvits i form af kommunala lån åt särskilda af de s. k. Ahlmanska socknarna. Den andra hälften har under senaste tidsperiod tilldelats samtliga dessa socknar till befrämjande af slöjdundervisningen. Dessa för folkbildningsändamål disponibla räntemedel utgöra omkr. 6,500 mk, beroende på räntefoten.

Utan meningsskiljaktighet har komitén enats om att slöjdanslagen åt de Ahlmanska socknarna böra indragas. Dessa anslag, hvilkas utgifvande kunde vara berättigadt och ändamålsenligt på en tid, då folkskolor på landet blefvo alt allmännare, men slöjdundervisning i dem nästan icke als bedrefs, kunna numera icke anses motsvara behofvet, då slöjdundervisningen är obligatorisk i alla folkskolor och denna undervisning i de Ahlmanska socknarna icke bedrifvits och knapt kan bedrifvas mera intensivt, än i andra folkskolor på landet.

Enligt motionärens förslag borde en folkhögskola med räntemedlen underhållas. Dels på grund af att dessa räntemedel icke äro för en folkhögskola tillräckliga, dels emedan i närheten af de Ahlmanska socknarna redan finnas två läroinrättningar af detta slag, nämligen i Sääksmäki och i Kangasala, vill komitén emellertid icke tillstyrka motionärens förslag.

Under senare år hafva flerstädes uppstått fristående husmodersskolor, hvilka arbetat med godt resultat. Också har en stark opinion framträdt för anordnande af ettåriga landtmannavinterkurser åt småbrukare.

En sådan husmodersskola, där undervisningen lämpligen fördelas på två terminer med endast $^1/_2$ månads sommarlof och $2^1/_2$ månaders vinterlof behöfver en föreståndarinna och en lärarinna. För landtmannavinterkurserna, hvilka lämpligen böra fortgå nästan utan afbrott i 30 veckor under vintern, erfordras, förutom husmodersskolans lärarinnor, en föreståndare-agronom och en manlig slöjdare. Undervisningen kan vara gemensam i kristendom, hälsolära, enkel bokföring, räkning, skrifning, modersmålet, sång, naturlära, kreatursskötsel och mjölkhushållning. Husmodersskolans elever undervisas särskildt i matlagning, såväl praktiskt som teoretiskt, trägårdsskötsel och kvinlig slöjd. Landtmannavinterkursens elever erhålla specialundervisning i jordbrukslära, skogsskötsel, byggnadslära, kommunalkunskap, ritning och manlig slöjd. Husmodersskolans elever böra hälst vara interner, landtmannavinterkursens elever externer. I förening med skolan borde finnas ett litet jordbruk, omfattande omkr. 4 tnld jord, samt naturligtvis trägård.

Staten för en skola af detta slag skulle gestalta sig ungefär som följer:

Utgifter:

En föreståndare-agronom, lön under de fem första åren 2,500 mk, därefter 500 mks löneförhöjning	3,000: —
En föreståndarinna, lön	800: —
En lärarinna, lön	600: —
En manlig slöjdlärare, lön	300: —
Ved och lyse	600: —
Lokalhyra	1,500: —
Undervisningsmaterial	300: —
Material för manlig slöjd	300: —
d:o d:o kvinlig d:o	200: —
Till jordbruks ändamål	300: —
Tidningar och diverse	350: —
F.mk	8,250: —

Inkomster:

Ahlmanska fondens räntemedel	6,500: —
Afgifter af 15 kvinl. interner	750: —
Afgifter af 30 manl. externer	600: —
För försålda slöjdalster	200: —
d:o d:o landtbruksalster	200: —
F.mk	8,250: —

Uti ofvanstående budgetförslag har föreståndarens årslön upptagits till 3,000 mk, hvarigenom en besparing de fem första åren uppstår, då dennes lön under sagda tid skulle utgå med 2,500 mk om året. Också torde inkomsten af försålda slöjdalster vara väl lågt beräknad iförhållande till utgifterna för inköpta slöjdmaterial. Å andra sidan förekomma ofta de första åren oberäkneliga utgifter för inventarier m. m., hvarför ett öfverskott i budgeten är välkommet.

Utom dessa ordinarie, årliga utgifter erfordras för den första uppsättningen af undervisningsmaterial och inventarier 3,500 à 4,000 mk, däri inberäknade kostnaderna för enkla möbler till det kvinliga internatet, 2 kor för jordbruket samt enkla redskap. Denna summa vore således behöflig en gång för alla utöfver hvad ofvan upptagits i budgetförslaget. Dock torde därför intet extra anslag vara erforderligt. Om skpt uppsäger slöjdanslagen vid detta kalenderårs utgång och husmodersskolan börjar sin värksamhet d. 1 juli påföljande år samt landtmannavinterkurserna den 1 okt. samma år, men hela den ifrågavarande årsräntan tilldelas den nya skolan, kan en så stor besparing i de ordinarie årsutgifterna för det första året göras, att erforderliga medel till inventarier och undervisningsmaterial erhållas.

En stor svårighet kommer måhända anskaffandet af en lämplig lokal att erbjuda. Denna omsorg måste dock öfverlämnas åt en blifvande lokalbestyrelse, och anser komitén, att den icke skall möta oöfverstigliga hinder, då komitén har sig bekant, att de flesta folkhögskolor långa tider arbetat i upphyrda lokaler. Måhända kan för skolan framdeles statsbidrag erhållas och kunde då af inbesparade räntemedel hopsamlas en fond för framtida byggnadsändamål.

För att sköta skolans löpande angelägenheter bör en lokalbestyrelse tillsättas. Inspektion bör af skpts bestyrelse utöfvas. Utarbetandet af fullständigt program jämte stadgar kan lämpligast af skpt öfverlämnas åt bestyrelsen.

På grund af det anförda föreslog komitén:

att å lämplig ort inom någon af de s. k. Ahlmanska socknarna måtte inrättas en husmodersskola i förening med landtmannavinterkurser för småbrukare;

att till denna skolas underhåll anslås hälften af Ahlmanska fondens disponibla räntemedel;

att de kvinliga eleverna hälst skola vara interner, de manliga externer; samt

att åt Bestyrelsen öfverlämnas att för skolan utarbeta program och stadgar samt vidtaga öfriga för beslutets realiserande nödiga åtgärder.

* * *

Då komiténs förslag vid plenum upptogs till behandling, meddelade sekreteraren, att skpts bestyrelse förenat sig om komiténs klämmar, men ansett skäl att nu, sedan frågan inträdt i ett nytt skede, ytterligare höra de s. k. Ahlmanska socknarnes åsikt om saken, ehuru dessa redan tidigare i anledning af kommunalrådet Rosenbergs motion vid gemensam kommunalstämma uttalat sig för, att fondens räntemedel måtte användas på samma sätt som härintils. Bestyrelsen ville därför föreslå, att skpt icke nu skulle fatta definitivt beslut i saken, utan vidtaga åtgärd om utlysande af gemensam kommunalstämma för de Ahlmanska socknarna, hvarefter ärendet, sedan dennas yttrande i saken inkommit, skulle af skpt slutbehandlas vid plenum i februari.

Godsegaren *Bremer* godkände i princip komiténs förslag liksom äfven bestyrelsens förslag om infordrande af de Ahlmanska socknarnas yttrande likväl under den förutsättning, att för kommunerna blefve klargjordt, att medlens användande på samma sätt som hittils icke vidare komme i fråga.

Efter det assessor *Jusélius* meddelat, att bestyrelsen redan förberedt kommunerna på att anslagen till slöjdundervisning måhända icke ens från nästa års början komme att längre utgå, godkände plenum bestyrelsens förslag.

K. f. hushållningssällskapets årsplenum

i går bivistades af ett tjugutal ledamöter i sällskapet. Förhandlingarna leddes af sällskapets ordförande, guvernören, general *W. v. Kræmer*.

Till behandling förekommo följande ärenden.

Arets missväxt.

Från landtbruksstyrelsen hade sedan senaste plenum anländt ett cirkulärbref, innehållande utskrift af jordbruksexpeditionens i senaten skrifvelse till landtbruksstyrelsen af den 18 oktober, hvari jordbruksexpeditionen anmodat landtbruksstyrelsen att uppmana hushållningssällskapet samt landtbrukssällskap och gillen att genom i sällskapens tjänst anställda konsulenter och instruktörer samt andra sakkunnige personer fästa enskilda skogsegares uppmärksamhet uppå, huruvida det icke vore förenligt med deras intressen att nu, då i följd af missväxten arbetsförtjänst behöfde beredas och dagspenningen torde blifva ganska låg, låta rödja och ränsa sina skogar samt i allmänhet vidtaga början till en rationell skogshushållning och skogsindelning, äfvensom lämna dem, som sådant önska, nyttiga råd och anvisningar för arbetets utförande.

Likaledes anmodade jordbruksexpeditionen landtbruksstyrelsen, emedan höskörden i vidsträkta delar af landet felslagit, samt befaras måste, att allmogen mångenstädes till följd af brist på kreatursfoder kunde se sig nödsakad att minska antalet kreatur, att taga i öfvervägande huru en sådan för landets mejerihandtering ödesdiger minskning kunna förekommas, samt att äfven härå fästa landtbrukssällskapens uppmärksamhet.

Sekreteraren meddelade, att bestyrelsen med anledning af denna skrifvelse beslutit anmoda sällskapets skogsinstruktör och skogvaktare att fästa de enskilda skogsegarenes uppmärksamhet på de påpekade förhållandena och komme de, så långt deras tid medgåfve, att stå dem bi, hvilka önska råd och upplysningar. Däremot hade bestyrelsen icke ansett sig böra vidtaga några åtgärder i anledning af höskördens felslagning, emedan höskörden öfver alt inom sällskapets värksamhetsområde utfallit riklig.

Almanacksafhandling.

I enlighet med bestyrelsens förslag beslöt sällskapet, att ämnet för afhandlingen i 1904 års almanack skulle blifva: „*Om betydelsen af godt utsäde*“.

Holmska fondens räntemedel.

Bestyrelsen för Perä-Pohjolan maamiesseura, som detta år anmodats att inkomma med förslag om användningen af Holmska fondens till slöjdpremier afsedda räntemedel, hade föreslagit att den större belöningen af 25 mk måtte tilldelas backstugusittaren *Jaakko Juopperi* från Liedakkala by i Kemi socken, hvilken är medellös, fader till sex barn samt utomordentligt skicklig tillvärkare af kärrhjul, äfvensom att den mindre belöningen, 20 mk, måtte lämnas åt backstugusittarehustrun Hedvig Kettunen från Koskela by i Rovaniemi socken, hvilken är moder till tre barn och skicklig väfverska.

Sällskapet beslöt, att medlen skulle insättas i ränte- och kapitalbildningsanstalt för de föreslagna personernas yngsta barns, Johan Juopperis och Rauha Maria Kettunens räkning.

Påbyggnad af sällskapets hus.

Med anledning af att remnor yppat sig i väggarne till sällskapets hus hade på bestyrelsens anmodan arkitekten Alex. Nyström jämte byggmästaren J. Helin undersökt husets grund, och därvid funnit att pålning icke värkstälts under denna, utan att grunden blifvit lagd på en s. k. rustbädd, bestående af ett lag stockar, hvilket likväl under husets i tvänne våningar uppförda mittelparti befunnits vara dubbelt och på några ställen tredubbelt. Genom att anordna särskilda förstärkningar kunde faran för fortsatt sättning af huset förebyggas, ehuru någon fullständig säkerhet icke kunde vinnas utan att pålning värkstäldes. Ifall husets flyglar skulle påbyggas med en andra våning för beredande af större utrymme för sällskapets slöjdskola, hvarom förslag förevarit inom bestyrelsen, vore pålning absolut nödvändig, och förelåge från teknisk synpunkt icke några hinder för detta arbetes utförande. Enligt uppgjordt kostnadsförslag komme utgifterna för grundens förstärkande och flyglarnes påbyggande i enlighet med bifogad ritning att uppgå till 66,000 mk.

Sekreteraren meddelade, att bestyrelsen beslutit hos plenum förorda påbyggnadens utförande enligt de uppgjorda ritningarna. En mellanvägg i skolsalen skulle komma att slås ut, de nu nu till sekreterarens lokal hörande rummen i nedre våningen skulle jämte den till ett rum förändrade stora genomgången blifva skolföreståndarinnans lokal, sekreteraren komme att erhålla ersättning för nyssnämda rum i västra flygelns påbygda andra våning och i påbyggnaden å östra flygeln skulle inredas biblioteks- och arbetsrum. Medel till arbetets utförande kunde erhållas antingen genom upptagande af lån eller genom uppsägning af ett lån ur sällskapets enskilda fond.

Efter några korta uttalanden beslöt plenum öfverlämna åt bestyrelsen att vidtaga åtgärder för husets påbyggande i enlighet med arkitekten Nyströms förslag.

Framställningar och meddelanden af bestyrelsen.

För en af bestyrelsen gjord framställning rörande Ahlmanska fondens räntemedel har här ofvan blifvit redogjordt.

Några meddelanden till sällskapet gjordes denna gång icke af bestyrelsen, emedan alt som sedan senaste plenum förhandlats inom bestyrelsen, under de senaste dagarne varit i ortens tidningspräss omnämdt.

Belöningar för medborgerlig förtjänst.

På förslag af bestyrelsen beslöts att tilldela sällskapets mindre silfvermedalj för landtmannaidoghet och annan medborgerlig förtjänst åt slöjdläraren *Niilo Savolainen*, som under 31 års tid fungerat som ambulatorisk slöjdlärare i Kuopio läns landtbrukssällskaps tjänst, samt åt ambulatoriske skolläraren *Simo Tallus*, som i 40 år tjänstgjort såsom barnalärare, klockare, vaksinatör och postiljon inom Tohmajärvi kommun.

Belöningar för långvarig och trogen tjänst.

I enlighet med bestyrelsens förslag beslöt plenum tilldela skpts mindre silfvermedalj för långvarig och trogen tjänst åt inalles 54 personer, skpts bronsmedalj åt 33 personer, skpts hederstecken i silfver åt 27 personer samt inskription å af resp. husbönder skänkta värdeföremål åt 4 personer.

Föredrag.

Professorn i landtbruksekonomi och jordbrukslära vid universitetet, filosofie doktor *K. G. J. Grotenfelt* höll härpå ett af de närvarande med spändt intresse åhördt föredrag „*Om liggsäd*“, hvarvid föredragaren redogjorde för skilnaden mellan liggsäd och den genom hagel, störtregn eller af andra yttre orsaker uppkomna „slagsäden“, för de stora skador, som vissa år förorsakades jordbruket genom liggsädens förekomst, för de olika teorier, som af vetenskapsmännen uppställts rörande orsakerna till att säden lade sig samt för de medel till det ondas förekommande, som stå landtbrukarene till buds.

Ordf. tackade å sällskapets vägnar föredragaren för det intressanta föredraget.

Val.

Härå förrättades medels slutna sedlar de vid detta plenum sedvanliga valen af sällskapets funktionärer, och blefvo därvid valde:

till *ordförande* för sällskapet: guvernören, general *W. v. Kræmer* (återv.) med 53 röster, 13 röster tillföllo öfverste Kasten Antell. Några tiotal valsedlar hade blifvit till plenum insända.

till *viceordförande* för sällskapet och ordförande i dess bestyrelse: hofrättsassessorn *Aug. Jusélius* (återv.)

till *bestyrelsemedlemmar*: godsegarene *Arthur Alléen* och *Eric v. Rettig* (återv.) — I bestyrelsen kvarstå kommunalrådet J. W. Marjalin och godsegaren Rob. Hedenberg.

till *suppleanter i bestyrelsen:* hofr. rådet *Fr. Bruun* (i st. f. hofr. rådet John Lindström, som undanbedt sig återval) och godsegaren *J. F. Backström* (återv.) — Kvarstående: läneveterinären L. Fabritius och rusthållaren Kaarlo Wärri.

till *medlemmar i revisionskommissionen:* kommerserådet *Victor Forselius* och landskamreraren *F. Edv. Stenvik* (återv.) — Kvarstående: kommunalråden C. Fr. Junnelius och G. Hoffstedt.

till *suppleant i revisionskommissionen:* bankdirektör *Leon. Gestrin* (återv.) — Kvarstående: krigskommissarien A. Uggla.

till medlemmar i *delegationen:* lektor *G. Cygnæus*, vicepresidenten *H. Ithimæus*, lektor *Konr. Ahlman*, kommunalrådet *G. Hoffstedt*, slöjdläraren *M. Ingman*, assessor *N. Granström*, fabrikören *C. Jönsson*, stadsläkaren, dr *A. R. Spoof*, handlanden *C. G. Wahlström* och kapten *A. Uggla* (alla återv.) — Kvarstående: hrr O. R. Gauffin, J. A. Malmgren, B. G. Hahl, Uno Bremer, F. Edv. Stenvik, Alex. Kumlin, Aug. C:son Armfelt, Joh. Frid. Hagfors, Leon. Gestrin och J. H. Lindholm-Lauste.

Nya ledamöter.

Medels ballotering beslöt plenum till ledamöter i sällskapet inkalla 19 vid senaste plenum därtill föreslagna personer.

Till nästa plenum bordlades framstälda förslag om inkallande af 38 nya ledamöter.

Efter det vicehäradshöfding G. Rosenberg, godsegaren Uno Bremer och magister Uno Collan på förslag af ordf. utsetts att justera protokollet, upplöstes plenum kl. 8.45 min. e. m.

Hufvudstaden och hemlandet.

— **Senaten.** En ledig kanslisttjänst i senatens justitiedepartement har ansökts af vicehäradshöfdingarne G. Ph. Carlson och G. E. Winter.

Larssons Möbelmagasin.

Största och mest sorterade lager af möbler, möbeltyger, järnsängar, madrasser och kassaskåp. 5067

— **Direktionen för Finska konstföreningen** har anhållit om att det för dess skolor beviljade anslaget af 17,200 mk måtte förhöjas till 18,850 mk.

— **Emigrationen.** Med Arcturus afreste i går från Hangö 651 emigranter. I Hangö kvarstannade ytterligare några tiotal, hvilka icke kunde erhålla plats på båten.

— **Omkommen sjöfarande** Från *Helsingör* telegraferades i går: Styrmannen Nordström, i tjänst å Hangö-barkskeppet Guido, destineradt från Fredicia till hemorten, nedstörtade i måndags på morgonen genom fartygets storlucka i lastrummet och erhöll svåra inre skador, samt afled strax därpå. Den aflidne efterlämnar hustru och ett barn.

— **Trafiken på den nya Karis—Helsingfors-banan** visar sig redan synnerligen liflig, skrifves till Hbl. Oaktadt bantågen vanligen bestå af 17 à 18 vagnar, bland dem 5 à 6 tredje samt 1 à 2 andra klassens passagerarevagnar, är det ofta ondt om sittplatser, hvarför vagnarnas antal icke sällan måste ökas. Afven godstrafiken har i hög grad tilltagit, ehuru gods icke mottages adresseradt till ändstationerna, utan endast från Helsingfors eller Karis till någon af de mellanliggande stationerna. Så länge den nu öppnade provisoriska trafiken pågår, äro de passagerare, som resa från Åbo till Helsingfors och tvärtom, tvungna att tillbringa natten på Karis. Men så snart banan bragts i fullt komplett skick, skola genomgående passagerareståg anordnas öfver Karis, och då blir denna bana icke blott den kortaste, utan äfven den billigaste vägen mellan vårt lands båda förnämsta städer. För ballasteringsarbeten upptages banan ännu af en mängd sandtåg och torde ballasteringen kunna fullt afslutas först under nästa sommar. Samtliga husbyggnadsarbeten blifva emellertid afslutade under loppet af detta år; alla stationshus å den hälft af banan, som ligger närmast Karis, äro redan utsynade och af entreprenörerna öfverlämnade till öfverstyrelsen för väg- och vattenbyggnaderna.

Många hufvudstadsbor hafva förskaffat sig bostäder i närheten af den nya banan uti Esbo och Kyrkslätt för att där blifva bofasta året om. De synnerligen kuperade och naturskönа näjderna, genom hvilka banan till stor del är dragen, lämpa sig äfven väl för uppförandet af villabyggnader. Särskildt har i detta afseende trakten vid Hvitträsk i Kyrkslätt blifvit mycket uppmärksammad. På flere ställen i Esbo och Kyrkslätt kunna beboarna betjäna sig jämväl af sjökommunikationen med hufvudstaden.

— **Friherre Jean Cronstedts 70-årsdag.** Värkställande direktören i Föreningsbanken, friherre Jean Cronstedt fyldn i tisdags 70 år och blef i anledning häraf föremål för en storartad hyllning.

Redan tidigt på för middagen uppvaktades jubilaren uti sitt hem af tjänstepersonalen vid bankens därvarande centralkontor, som frambar sin lyckönskan och öfverlämnade en fraktfull blomsterpjes. Därpå infunno sig jubilarens tjänstekamrater i centralbestyrelsen och försrade som minne af märkesdagen en stilfull silfverkanna med inskription. Locket pryddes af det friherrliga Cronstedtska vapnet i drifvet silfver.

Vidare uppvaktades jubilaren af ett flertal direktörer från de talrika filialkontor banken inrättat i landsorten, af representanter från statsbanken och privatbankerna, från affärsvänner, forns tjänstekamrater m. fl.

I Föreningsbanken hade direktionens rum och särskildt ordförandens plats blifvit rikt blomsterprydt och under dagens lopp anlände ett stort antal dyrbara blomsterpjeser.

Sedan friherre Cronstedt infunnit sig på banken, uppvaktades han af bankutskottet med dess ordförande, senator L. Mechelin i spetsen. I desses närvara aftäktes en af skulptören V. Malmberg i hvit marmor utförd byst af jubilaren, hvarvid senator L. Mechelin yttrade några varma ord till baron C.

Det lyckade och vackra konstvärket var inramadt i en lund af grönskande växter.

I sitt hem fick jubilaren under hela dagens lopp mottaga gratulationer, muntliga, skriftliga, blomsterpjeser och telegram från bankinstitut i utlandet och från vänner och bekanta landet rundt. Bl. annat infann sig en deputation från Keuru med en af allmogemän undertecknad adress, uttryckande det tacksamma minne denna kommun bevarar af friherre Cronstedt för hvad han gjort för densamma i hågkomst af sin där genom en olyckshändelse omkomne älste son.

På kvällen gafs å hotel Fennia middag för jubilaren af bankutskottet, meddirektörerna i centralafdelningen samt de ordförande i filialkontorens direktioner, som i och för jubileet inkommit till staden. (Hbl.)

— **Stadsfullmäktigval i Kotka.** Till stadsfullmäktig i Kotka valdes i tisdags enhälligt, i stället för disponenten L. Wahl, arbetareföreningens ordförande, smeden J. A. Sarlin, hvilken uppstälts som kandidat på ett senaste söndag hållet, af medborgare af alla partier besökt möte.

— **Dödsfall.** Förre rektorn vid lägre elementarskolan i Borgå Gustaf Johan Borgman afled den 9 dennes i Sibbo i en ålder af 79 år. (Hbl.)

— **Funnen död.** Liket af den försvunna folkskollärarinnan fröken Alma Markelin påträffades i tisdags uti Dickursby å ett par tiotal famnar från det ställe, där båten, som synbarligen hade stjälpt, vattenfyld drifvit i land. Af alt att döma, har fröken Markelin under sin båtfärd söndagen den 2 november å Dickursby å fallit offer för en olyckshändelse och sålunda vådligen omkommit. (Hbl.)

— **Dynamitstöld.** Natten mot den 7 d:s stals ifrån handlanden E. W. Sellgrens dynamitnederlag å Häyry hed invid Wiborg 9 lådor dynamit, inalles 180 kg.

Stölden observerades först den 3, då polisen underrättades därom. Samma dag lyckades polisen gripa en redan förut för 3 resor stöld afstraffad person vid namn Yrjö Gagarin, hvilken innehade 18½ kilo af den stulna dynamiten. Han påstår sig ha stulit endast en låda dynamit. Värdet af den stulna dynamiten uppgår till 1,080 mark.

— **Ett råd för personer som plumsa in genom svag is.** I I.S.-S. ger märket W. följande råd åt personer som plumsa in genom svag is:

Då den drunknande observerar att isen är så svag att den ej håller vid uppkraftandet, må man ej försöka på magen komma upp på isen, ty i sådant fall draga benen lättare den öfriga kroppen med sig under istäcket, utan skall man vända sig på rygg och placera skuldrorna och armbågarna på iskanten. På detta vis kan man hålla sig en ganska lång tid uppe, utan att hamna under istäcket, så att hjälp ofta nog hinner anlända.

— **Sträjk** hotade senaste vecka att utbryta bland kanalarbetarne vid Enso bruk. Efter det arbetarne i två dagars tid afhållit sig från arbetet, återupptogo de dock i lördags arbetena. Deras löner torde ha något ökats, uppger Wiip.

— **En svårt hemsökt familj.** Sistlidne vecka nedbrann arbetaren Silfvasts stuga, belägen nära Willmanstrand. Silfvast och hans barn räddade sig med knapp nöd ur lågorna. Man antar att mordbrand föreligger. I samband härmed må nämnas att Silfvasts hustru mördades senaste vår, medan hon var på väg hem från Villmanstrand. Mördaren har ej ännu gripits. (Vib. N)

— **Mystiskt olycksfall.** I tisdags något före kl. 8 på morgonen observerade en ölutkörare på väg till Kotka liket af en korpulent, snygt klädd herreman flytande på vattnet invid Kivisilta, där järnvägs- och landsvägsbroarna löpa tätt invid hvarandra. Tillskyndande personer bragte den omkomne i land och befans därvid att liket, som saknade paletå och mössa, ännu var varmt. Uret i den aflidnes västficka hade ej ännu stannat. Vid senare värkställda efterforskningar visade sig den aflidne vara skogsuppköparen A. N. Näsänen, hemma från Gislom by i Pårnå socken, hvilken tidigare värkstält skogsuppköp för Karhula ångsåg och senast för Syvänranta ångsågsaktiebolag. Mannen hade i måndags på eftermiddagen med skjutshäst anländt till staden samt hade tillbragt natten på societetshuset. Enligt egen uppgift till bekanta i Kotka väntade han sin hustru med tåg till staden och begaf sig kl. 5 till morgontåget, som afgår från Kotka kl. 5,25 f. m. Man antager att han endera fallit eller kastat sig från tåget, då det passerade järnvägsbron. Ehuru passagen här är ganska smal synes å hans kropp likväl inga yttre skador. Äfven antager man, att han med morgontåget afrest till Kymi station och återvändt med det tåg, som anländer till Kotka kl. 7,45 f. m. och att olyckshändelsen då passerat.

Literatur och konst.

— **Svensk-finska tournén** afslutade sin korta sejour härstädes i går med uppförandet af tvänne helaftons-program *Doktorn från Sorrento*, lustspel i tre akter af *Gustav Kadelburg* och *En fiffig spekulation*, lustspel i 4 akter af *Adolph L'Arronge*.

Vi hafva redan engång tidigare framhållit, att ett så sammansatt program måste bli tröttande och kunna ej annat än konstatera det så äfven blef fallet i går.

„*Doktorn från Sorrento*" är i och för sig icke så särdeles underhållande och därtill kom i går ett spel, som föreföll altför nervöst forceradt och som ej kunde tillvinna stycket något större intresse. Roande situationer saknas ej, men äro alla så sökta och så genomskinligt stälda på effekt att de värka osmakligt. De uppträdande ha så godt som alla föga tacksamma roller och såsom redan antyddes lyckades de ej ur dem locka fram någonting anmärkningsvärdt.

Om utförandet af det af skrattretande episoder fylda lustspelet „*En fiffig spekulation*" hafva vi redan tidigare yttrat oss. Trots den afmattning hos publiken, som ett skäligen intetsägande treakters lustspel kan åstadkomma, lyckades de befängda situationerna locka fram den ena skrattsalvan efter den andra.

Bland de uppträdande var det herr *Alarik Erlin*, som i den landtlige kurtisören *Sprättengrens* roll tillvann sig den största uppmärksamheten och lejonparten af bifallet. Herr *Oskar Rosqvist* hade gjort en god typ af den olycklige musikdirektören *Bäcker* och herr *Felix Jungell* tog noga tillvara alt som kunde tagas ur *Glans'*, den muntre borstarens uppgift.

Bifallet var efter aktsluten rätt lifligt.

— **Försåld tafla.** I går försåldes n:o 63 å Vetterhoff-Asp-utställningen: „Vinternatt, månsken", pris 250 mark.

— **Svenska inhemska teatern** afslutar i dag sin synnerligen framgångsrika sejour i Vasa med att för andra gången uppföra Adolf Pauls „Karin Månsdotter", som i fredags gafs för första gången för utsåldt hus. I söndags gafs två representationer; på eftermiddagen „Daniel Hjort" som godtköpsföreställning och på aftonen „Petermanns flickor". Om måndagen gafs för fullt hus „Regina von Emmeritz" med fröken Rängman i titelrollen för första och om tisdag för andra gången. I går uppfördes „Ett litet troll". — Platstidningarne berömma sällskapets prestationer och värdefulla repertoar.

Från Vasa reser „Svenska inhemska teatern" till Viborg för att dröja där till julen.

— **Ny literatur,** Å. T. tillsänd:

fr. Hugo Gebers förlag:

II *Kartusianerklostret i Parma* af *de Stendhal* (*Henri Beyle*) I—II med en inledande essay af *Oscar Levertin*;

Generallöjtnant de Suremains minnen; häft. 3; pris 1 kr.

Från Wahlström & Vidstrand:

Nya dikter af *Ellen Lundberg f. Nyblom;*

Handbok i arkitekturens historia af *Aug. Hahr;* häft. 5 och 6; kr. 1: 50.

Lefnadsvishet, strödda tankar, värser och utdrag. Samlade och utgifna af *C. L.*

— **Ord och Bild** n:o 10 har utkommit med följande innehåll:

Uf. Oljemålning af Bruno Liljefors. — Brunnsviken. Kolteckning af Karl Nordström. — Sven Hedins resor och forskningar. Af Valdemar Langlet. Bilder: Sven Hedin. — Tengis-Bajs pass i Fergana. — Kartskiss utvisande d:r Sven Hedins resor i Central-Asien. — Karavanen i öknen öster om Kaschgar. — Danserskor och musikanter vid vårt läger i Lajlik. — Färjan vid Aksu-Darias mynning. — Kanoter på Tarimfloden. — Charles E. Bonin och Sven Hedin i lägret vid Jangi-Köll. — I vassen på Kara-Koschuns träsk. — Sanddyner på nedre Tarims högra strand. — En man med en jaktörn vid Tjimen. — Fyra tibetaner och lama-tolken. — Tre af kosackerna med en skjuten björn. — Kamelerna färdiga till uppbrott. — Maskerad lama. Teckning af Sven Hedin. — En af våra lägerplatser i mellersta Tibet. — Läsande lama. Tibetanska kvinnor. 2 teckningar af Sven Hedin. — På väg till Lassa. — Ung kvinna i Ladak. Öfverlaman vid Hemis tempel. 2 teckningar af Sven Hedin. — Tibetanskt kavalleri. — Tibetanska skyttar.

Klostren vid Tabennisi. Af Anna M. Roos. — Nationalismen i Franktike. Af Carl G. Laurin. — Bilder: „Après l'âge de boue, l'âge de fer". Teckning af Willette. — Paul Déroulède. — General Boulanger. — Henri Rochefort. — Grefven af Paris. — Marguerite de Bonnemains. — Maurice Barrès. — „Le Drapeau du Sacré-Coeur" (vignett). — Konspiratörerna. Teckning af C. Léandre.

„Et bidrag—". Af Herman Bang. — Minnesord vid Emile Zolas graf. Af Anatole France. — Bilder: Medalj öfver Zola af Charpentier (2 bilder).

Nattens sång. Tiden efter albigenserkorstågen. Dikt af Alceste. — Sarah Bernhardt. En Billedtext af Carl Behrens. — Billeder: Sarah Bernhardt. Oliemaleri af Georges Clarin. — Sarah Bernhardt som mrs Clarkson i l'Etrangère. — Den unge Pige og Döden. Oliemaleri af Sarah Bernhardt. — Sarah Bernhardt. Oliemaleri af Bastien Lepage. — Sarah Bernhardt. — Den store Tragediennes apoteose. Karikaturtegning af C. Léandre. — Sarah Bernhardt-aftischer af Mucha (2 bilder).

Ur bokmarknaden. (Georg Nordensvan: Gripsholm och dess konstskatter. Af Oscar Levertin). — Insända böcker.

Telegram till Å. T.

Lerskred i Norge.

KRISTIANIA, 12 nov. Från Moe i Nordland telegraferas: Ett lerras, omfattande flere tusen kubikmeter jord, har i en järnvägskurva begraft många arbetare. Elfva af dessa hafva framdragits lefvande, likvisst mer eller mindre lemlästade. Tre hafva dödats; flere saknas ännu.

Tyskland och Förenta staterna.

BERLIN, 12 nov. I går var en stor afskedsfest anordnad för amerikanska sändebudet White. Statssekreteraren Posadowski lofprisade Whites stora förtjänster. White erinrade i sitt svarstal om det handlingskraftiga understöd, Förenta staterna mer än en gång erhållit af Tyskland. Han uppmanade tyskarne att icke lyssna till de röster, som upphetsa de båda folken mot hvarandra. White slutade med att uttala den önskan, att vänskapen mellan Tyskland och Förenta staterna skulle blifva beståndande.

Kejsar Wilhelm i London.

LONDON, 12 nov. Utrikesministern Landsdowne hade i går ett längre samtal med kejsar Wilhelm.

Boergeneralerne och Chamberlain.

LONDON, 12 nov. Boergeneralerne hafva haft en konferens med Chamberlain, hvilken räkte två timmar. Härvid förhandlades om läget i Transwaal, Amsterdam-manifestet och generalernes hållning under deras internationella resa.

Tal af Roosevelt.

NEWYORK, 12 nov. I anledning af handelskammarens invigning höll Roosevelt ett längre tal, hvari han uttalade förhoppningen, att vänskapen mellan Förenta staterna och öfriga makter skulle blifva varaktig.

Ministerkrisen i Spanien.

MADRID, 12 nov. Sagasta har haft en längre konferens med särskilda politiker i och för det nya kabinettets bildande, men synes detta stöta på svårigheter.

Musik.

— **Femte promenadkonserten,** som af förekommen anledning från ordinarie dagen, tisdagen, blifvit uppskjuten till i dag, gifves enligt följande program:

1) Ouverture till „Oberon" af Weber; — 2) Nocturno ur Kung Kristian-svit af Sibelius; 3) a) I de sidste øieblikke af Sjögren; — b) Fra Monte Pincio af Grieg och c) Ved sundet af Agathe Bacher-Gröndahl (sånger med piano, sjunges af fröken Olivia Dahl); — 4) Ouverture till „Wilhelm Tell" af Rossini; — 5) a) Skogsdufvoraas toner och b) Aftonstämning af Merikanto (i manuskript) samt c) Jag vil ud af Elling (sånger med piano hvilka sjungas af fröken Olivia Dahl); — 6) Suomis sång af Pacius (arrang. för strråkorkester af J. Eibenschütz), — 7) Wotans Abschied und Feuerzauber ur „Walkyrie" af Wagner; — 8) Musicerande zigenare af Eilenberg; — 9) Marche miniature af Eibenschütz; — 10) Bröllopståg ur op. „Feramors" af Rubinstein.

Såsom af programmet framgår, biträdes Musikaliska sällskapets orkester vid denna konsert af norska vissångerskan *Olivia Dahl*, som utför sex sånger af franska, norska och finska kompositörer. Fröken Dahl har nyligen med stor framgång uppträdt i Helsingfors och hennes uppträdande vid dagens konsert kommer att åt dess program skänka ett särskildt intresse och en angenäm omväxling. Programmet, som i öfrigt är väl valdt, innehåller bland annat den välkända ouverturen till Rossinis opera „Wilhelm Tell", upptagen denna gång främst med anledning däraf att det i dag är den store kompositörens dödsdag — han dog nämligen den 13 november 1868.

Den femte promenadkonserten förtjänar att af publiken uppmärksammas.

Från Skandinavien.

— **Den danska äktenskapslagstiftningen.** Den danske justitieministern har i folketinget framlagt ett förslag om införandet af borgerligt äktenskap. Detta förslag är ett helt uttaget steg. Utan att vackla har man stigit öfver mellanstadiet, fritt val mellan borgerlig och kyrklig vigsel och föreslår införandet af obligatoriskt borgerligt äktenskap.

Blir detta förslag lag, kunna äktenskap i Danmark blott rättsligt ingås inför civil myndighetsperson, en äktenskapsföreståndare. Denne är i Köpenhamn och provinsstäderna borgmästaren och på landet en af amtsrådet för tre år åt gången utsedd person för hvarje kommun. Denne person skulle i ersättning erhålla 2 kr. för hvarje äktenskap han ombesörjer.

När ett par vill gifta sig, vänder det sig till äktenskapsföreståndaren på den plats, där bruden har fast bostad. När han funnit att deras papper äro i ordning, utfärdar han kungörelse om det förestående gittermålet, en kungörelse, som i tre veckor skall vara uppslagen i städerna å rådhuset och på landet, där kommunalstyrelsen finner det lämpligt.

Så snart dessa tre veckor gått till ända, kan paret möta inför äktenskapsföreståndaren och af honom blifva förklarade för äkta makar, därvid äktenskapsföreståndaren uppläser formulären, hvartill han icke får knyta något särskildt tal. Anteckning om äktenskaps ingående införes i en därtill afsedd af öfverheten godkänd bok.

Det hela kostar blott 4 kr., som i Köpenhamn tillfalla kommunens kassa, medan i landsorten 2 kronor af beloppet tillfalla äktenskapsföreståndaren och de 2 kronorna gå till kommunens kassa.

Om kontrahenterna därefter önska äfven kyrklig vigsel ha de att vända sig till prästen i den församling bruden tillhör, men den kyrkliga vigseln är beröfvad all borgerlig rättsvärkan och betydelse.

— **Norges flotta.** Marinens reguleringskommission, som består af amiral Börresen, kommendör Horn, varfsdirektör Weidemann, direktör Alf Nielsen, skeppsbyggnadsingeniören Blom, kommendörkaptenerne Dawes och Sam. Müller, atilleridirektören och mindirektören, behandlade i torsdags nybyggnadsplanerna för kommande terminen. Enligt hvad som förljudes, lär stämningen öfvervägande varit för fortsättning af nybyggnad efter Eidsvoldstypen, men under den nuvarande nedgångsperioden låter sig detta ej göra. Med hänsyn till användandet af de nu uppförda 600,000 kronor hade kommendörkapten Dawes slutit sig till varfsdirektör Weidemanns förordande af den föreslagna nya pansarskeppstypen. Bland kommissionens öfriga medlemmar var stämningen närmast för att börja byggandet af en snabbgående och sjöstark kanonbåt på 2,000 à 2,500 tons, som kunde begagnas till expeditionsfartyg efter Ellida och som kunna manövrera tillsammas med de nuvarande pansarskeppen. Dessutom framhölls önskvärdheten af fortsatt byggande af torpedbåtar samt modernisering af varfvet. Kommissionens flertal fann, att den nya typen hvarken egnade sig för skärgården eller det sjögående kustförsvaret. Den nya typen skall vara ett monitorliknande pansarfartyg på 1,800 tons. Bestyckningen skall bli en 21 cm och tre 15 cm snabbskjutande kanoner förutom den finkalibrade armeringen.

— **En hedersgåfva till 70-åringen Björnson.** Ett stort drifvet silfverfat, värdt omkring 3,000 kr., kommer att till Björnstjerne Björnson öfverräckas på hans 70-års-dag från vänner i Bergen.

Från andra land.

— **Chamberlain om sina skolpojksminnen.** Kolonialministern Chamberlain besökte härom dagen det lärovärk i London, där han som gosse åtnjutit undervisning, för att aftäcka en minnestafla öfver tolf af skolans forna elever, som stupat i sydafrikanska kriget. En stor mängd åskådare närvar vid det högtidliga tillfället, och lärovärkets rektor inledde det hela med ett tal, däri han bland annat yttrade att på den långa listan öfver elever, som under årens lopp kommit till stor berömmelse ute i lifvet, var den man, som nu skulle aftäcka minnestaflan öfver de i kriget stupade, förtjänt af allra främsta rummet. Skolans yngsta elev öfverlämnade därpå en bukett rosor till mrs Chamberlain och omedelbart därpå besteg kolonialministern talarstolen under en storm af jubelrop. I sitt med spändt intresse åhörda tal uppdrog han åtskilliga bilder från den tid, då han själf som liten gosse suttit på skolbänken inom dessa murar.

— Det är nu, berättade han, nästan jämt femtio år sedan jag sista gången trädde in i denna byggnad, och då kom jag för att ur lordmayorns hand emottaga ett par premier, hvilka, med skolans gamla motto på pärmen, ännu stå på en hylla i mitt bibliotek och utgöra ett kärt minne från mina pojkår. Jag kan, fortfor han, än i dag se lifslefvande för mig den gamle vördnadsvärde professor Key, den vänligaste af alla öfverlärarne, när han högtidligt marscherade in för att återkalla till ordningen vår åtskilligt oroliga klass. Och jag mins den stackars professor Cook, vår matematiklärare, som heligt försäkrade att han aldrig i sitt lif träffat så bråkiga pojkar som vi, och det var lika omöjligt att proppa i våra hjärnor algebrans mysterier som att ta ner månen. Men denna förskräckliga liknelse hindrade honom icke från att vid många tillfällen visa sig öfvermåttan stolt öfver sina elevers kunskaper. Så mins jag också professor Merlet, den besynnerlige, genialiske gamle fransmannen, som arbetade på att i våra brittiska hufvuden inplanta de Molièreska komediernas skönheter och som, när han reciterade de franska pjäserna, blef så ifrig, att han spelade de olika rollerna som om han kommit direkt från Comédie Française. Alt detta mins jag och ännu mycket mera, slutade Chamberlain; jag kommer ihåg mina muntra kamrater, af hvilka många sedermera blifvit mycket framstående männ. När Chamberlain slutat sitt med lifligt bifall hälsade tal, skedde aftäckandet af minnestaflan, medan musik utfördes af skolans musikkår.

Lefve den sunda konkurrensen!
Bort med all humbug!

Mången torde redan ha öfvertygat sig om, att i de såkallade slutförsäljningarna icke säljes till billigare priser än i hvilken som hälst reel affär. Må därför ingen i dessa dåliga tider blindt gå och betala öfver höfvan höga priser för gamla förlegade varor, då nya och durabla tyger erhållas till lägsta möjliga priser hos

Victor Grönros,
8 Slottsgatan 8.

Småplock.

— **Kejsarprinsens död.** I en nyligen utgifven bok, „Tjugutre års storm och solsken i Sydafrika", lämnar den bekante öfverste Schiel en ny skildring af „kejsarprinsens" död i Sydafrika, fotad på muntliga meddelanden af zulukaffern Daginkomo. Efter slaget vid Isandhluana, berättade denne, hade kafferhären dragit sig något tillbaka. En mängd smärre spejaretrupper genomströfvade emellertid hela landet och iakttogo hvarje steg af de från Natal framryckande engelska truppafdelningarna. En dag hade jag tillsammans med ett antal zuluer begifvit mig bort i riktning mot Buffelfloden, då vi i fjärran fingo syn på en trupp engelska ryttare. Vi befunno oss på en höjd och observerade dem skarpt, gömda bakom ett par stenar. De kommo närmare, först tre man, sedan på något atstånd en trupp om 25 ryttare.

— Hur många voro ni? frågade Schiel.

— Elfva, genmälte kaffern och fortfor: Vid en bäck, som från den höjd, på hvilken vi befunno oss, rann ned genom en liten trång dal, gjorde den engelska afdelningen halt. En soldat till häst höll stilla uppe på kullen. Vid bäcken var gräset mycket högt och vi smögo oss några stycken fram långs med densamma mot den plats, där engelsmännen befunno sig, för att där invänta det ögonblick, då de åter drogo vidare, och se efter om de tillfäventyrs tappat en patron, en knif eller något dylikt.

Tre af de våra hade hunnit något i förväg framför de andra. Plötsligt måste posten uppe på kullen ha märkt något misstänkt, ty engelsmännen ilade skyndsamt fram till sina hästar, svingade sig upp i sadeln och redo i galopp fram till kullen. Blott en hade blifvit efter. Det såg ut som om han hade svårt att komma upp på hästen. Det var ett stort, eldigt djur, hvilket började bli oroligt öfver att alla de andra hästarne ridit bort och som på inga vilkor ville stå stilla. Engelsmannen, tydligen en officer, stod lägre ner på den mot bäcken sluttande marken än hästen och sökte förgäfves hålla denne och svinga sig upp på hans rygg. Plötsligt rusade en af de våra fram och slungade en knif emot honom. Den trängde in i ryggen, officern störtade till marken och rullade ett stycke ned för sluttningen. Genast skyndade några andra bort till den sårade och gaf honom ännu ett par hugg. Hästen galopperade bort.

— Hvad gjorde ni sedan? frågade Schiel.

— Vi sprungo också vår väg, ty vi trodde att engelsmännen hvilket ögonblick som hälst skulle sätta efter oss.

— Nå, hvad gjorde de?

— De redo bort. Vi återvände då till liket, togo alla vapen samt uniformsrocken och gingo med vårt byte tillbaka till den plats, därifrån vi kommit.

— Kommo engelsmännen inte als tillbaka?

— Jo, men först efter en lång stunds förlopp.

Hur hänsynslöst, slutar öfverste Schiel, blef icke enligt denna kafferns skildring den stackars olycklige prinsen lämnad i sticket af de sina!

Politiska nyheter.

Grefve Bülow om situationen.

Han ämnar ej afgå.

För en medarbetare i Neue freie Presse har tyske rikskanslärn uttalat sig på följande sätt om den inrikespolitiska ställningen i Tyskland.

Grefve Bülow håller fast vid sin öfvertygelse, att han gjort rätt i att framlägga tarifförslaget. Det är, påstod han, blott i följd af sina egna landtmannavänliga åsikter som han föreslagit höjda tullsatser på landtbruksprodukter. Men de äro också en naturlig följd af partiförhållandena. Man får framför alt icke glömma att en tämligen stark agrarmajoritet förefinnes i riksdagen. Också i de tyska särstaternas landtdagar är det agrariska inflytandet starkt och fäller många gånger utslaget. Det är självklart att i ett land med parlamentarisk lagstiftningsreform regeringen i sin politik måste ta hänsyn till partibildningen, och den hade härvidlag kanske kunnat försöka andra vägar. Men rikskanslärn är af den åsikten att på hvarje annan väg än den nu valda ännu större svårigheter skulle yppat sig. Regeringen hade t. ex. kunnat lyssna till agrarerna. Den hade kunnat framkomma med ett förslag till spannmålstull, som motsvarat deras fordringar och detta skulle ej varit svårt att genomdrifva i riksdagen. Agrarmajoriteten skulle tagit emot det med uppräkta händer. Men en sådan tarift hade hindrat afslutandet af handelsfördrag, och då dessa äro en nödvändighet för Tysklands hela ekonomiska lif och för den tyska arbetsklassens välfärd, så har rikskanslärn ej kunnat foga sig efter agrarernas önskan.

De liberale och frihandlarne säga, att man kunnat nöja sig med den gamla tariffen och afsluta nya fördrag på grundvalen af densamma eller låta de gamla fördragen fortfara. Men rikskanslärn kunde ej inse hvarför man skulle göra det, då det är möjligt att på grund af en ny tarift erhålla nya och för industri och landtbruk bättre fördrag. Men att återigen förelägga riksdagen handelsfördrag, där ingen hänsyn tagits till landtbrukets önskningar och kraf, skulle ej lönat sig. Motståndet skulle blifvit för starkt. Grefve Bülow, som man ansåge vara rädd för strid, vore i själfva värket villig att uppta hvarje strid som vore nödvändig för att nå ett önskvärdt politiskt mål. Men en strid mot agrarmajoriteten skulle varit utsiktslös. Regeringen kan ej stödja sig på vänstern allena, särskildt då socialdemokraterna ej vilja besluta sig för att ställa sig på den bestående samhällsordningens grund. Till och med en statsman af vänstern skulle ej kunna, om han nu blefve rikskanslär, lämna ur räkningen så stora och viktiga intressen som landtbrukets. Och ej häller vore en rent agrarisk politik möjlig. Därom skulle grefve Kanitz eller grefve von Schwerin-Löwitz bli öfvertygade efter blott ett par dagar, om de flyttade in som herrar i rikskanslärspalatset. En sådan politik skulle omöjliggöra handelsfördragen, och handelsfördrag kan Tyskland ej umbära. Den medelväg grefve Bülow slagit in på vore därför den enda riktiga och möjliga, och han skulle ej genom några angrepp låta sig bortträngas från densamma.

Om obstruktionen, hvilken nu, trots alla försäkringar om lojalitet, ändå börjat användas, yttrade grefve Bülow, att den undergräfde parlamentets anseende och förlamade alla den parlamentariska mekanismens funktioner. Om vänstern nu begagnar detta vapen för att bekämpa tariftförslaget, kan högern härnäst bekämpa handelsfördragen på samma sätt. Socialisterna borde betänka, att arbetsklassens ställning ej höjes genom revolution. Den förra är i Tyskland omöjlig. Något personskifte i regeringen komme ej att ega rum. Tarifförslaget kan gå till botten, men ej skepparen. (En anspelning på Heines ord: „Ich denke die Wellen verschlingen am Ende Schiffer und Kahn", hvilka på senare tiden ofta citerats om rikskanslärn och hans tarifförslag). Att tillgripa våldsamma medel mot oppositionen motsvarade ej rikskanslärns politiska uppfattning, hvilken gör full rättvisa åt många oppositionsmäns personliga betydelse. Han ville ej föreslå någon ändring i riksdagens arbetsordning för att hindra

Wasa o. Newsky
Stearinljus,
I:ma Petroleum
billigt hos
Rudolf Gardberg.

I National Bokhandeln,
Slottsgatan N:r 16,
Vy Postkort
af Åbo och natursköna trakter i Finland, i största urval.
Vy Postkorts Album,
7739 i flera storlekar.

— **Hvit och fraiche** blir hy och hud om man alltid tvättar sig med F. Pauli's **Azymol-Tvål**. Den erhöll guldmedalj i London 1899 såsom den bästa antiseptiska toilette-tvål för hudens vård. F. Pauli's **Azymoltvål** tillverkas under läkarekontroll. 7270 (F.T.A.16,558)

obstruktion. Han vore ingen motståndare till arvoden åt riksdagsmännen, hvarigenom det kunde förekommas, att riksdagen så ofta som nu är fallet blefve ur stånd att fatta beslut på grund af undertalighet vid sammanträdena. Men ännu vore ej ögonblikket inne att lösa denna fråga. Grefve Bülow sade sig hoppas, att vänstern snart själf skulle afstå från obstruktionen. Gör den icke det, blir det majoritetens sak att se till på hvad sätt den kan bemästras. Om hemförlofvande eller upplösning af riksdagen kunde ej bli tal.

Danmark och Tyskland.

Ett uttalande af Georg Brandes.

I Tilskueren har Georg Brandes offentliggjort en artikel, i hvilken han protesterar mot de i prässen synliga uppmaningarna att Danmark skulle intaga en vänligare hållning gent emot Tyskland. Jag kan ej starkt nog framhäfva, säger han, att det uteslutande är den preussiska regeringens hållning som aflägsnar oss danskar från Tyskland. Därpå vänder sig Brandes mot planen att man för tyska folket skulle offentligen tillkännagifva, att om preussiska regeringen vill ändra sin politik i Nordschleswig, så skulle Danmark försona sig med förlusten af de danska delarna af denna provins. En dylik plan, säger Brandes, kunde blott uppstå hos en kvinna eller hos Björnson, och en sådan sentimentalitet skulle i Tyskland blott väcka medlidande eller munterhet. Sannolikt skulle en dylik demonstration göra als intet intryck på preussiska regeringen.

Det fins ingenting, anser Brandes, som motiverar denna den preussiska regeringens hållning. Lika litet som man längre hos någon tysk kan spåra något nationalhat mot Danmark, lika litet fins hos danskarna den minsta återstod af nationalhat mot Tyskland. Tvärtom råder ofta mellan danskar och tyskar det hjärtligaste och vänskapligaste samförstånd. Redan den omständigheten, att tyskan i regeln är det främmande språk som dansken talar bäst och otvungnast, underlättar det ömsesidiga närmandet. I Tyskland träder för öfrigt för närvarande ett omisskänligt intresse i dagen för de nordiska folken, och tyskarna ådagalägga gent emot dessa vid alla tillfällen sina bästa egenskaper: uppriktighet, hjärtlighet och tillförlitlighet. Den tyska handeln och den tyska industrin räknar talrika vänner i Danmark. Mellan skriftställare och konstnärer, ja äfven mellan officerare af båda nationerna, utvecklar sig hastigt och lätt det bästa förhållande. Tysken är fördomsfri gent emot Danmark, endast i den tyska prässen göra sig ännu de gamla schleswig-holsteinarne breda, hvilka ej låta något brista i fråga om hån och ovilja mot Danmark. Men efter dessas utdöende skall man knappast mer kunna påträffa en tysk, som hyser motvilja mot Danmark.

Brandes gör sig därpå lustig öfver en pastor Birkedal, som i ett föregående nummer af Tilskueren uttrykt tvifvel om att det danska elementet skulle kunna hålla sig i Nordschleswig. Brandes uppmanar tvärtom till uthållighet, så länge det öfver hufvud taget finnes någon möjlighet därtill. Till och med polackerna, säger han, utvidga dagligen sitt språkområde, och tschekerna sträfva att göra detsamma. Hvarför skulle det danska elementet vara mindre starkt än det judiska, det polska och det tschekiska?

I fråga om den danska och tyska kulturens förhållande till hvarandra förklarar emellertid Brandes, att danskarna böra ansluta sig till den romanska kulturen för att bilda en motvikt mot Tyskland. „Om vi sökte vår bildning uteslutande i Tyskland eller England, skulle vi blott göra det trängre för oss. Tyskarne skulle ej häller tycka om att hos oss blott finna sitt eget. Just emedan vi äro så små, hafva vi behof af en flersidig bildning. Om vi vilja invärka på Tyskland och förbättra våra frånskilda bröders läge, så måste vi först sträfva att utmärka oss, för att hos dem som betrakta oss med likgiltighet eller ovilja tilltvinga oss aktning och erkännande. För att kunna göra något för vårt bästa, måste vi först höja vår kultur, uträtta något, frambringa något stort.

Brandes finner det förvånande, att danskar vilja medgifva, att Tyskland haft rätt med sin politik i Schleswig och att danskarnas hållning varit utmanande. Man kunde med anledning häraf vara frestad att säga om danskarna: „Det är bra att vara deras fiende, ty den rätt han ej har gifva de honom“.

Telegram ur senaste post

Ministerkris i Spanien.

MADRID, 10 nov. Ministerpresidenten öfverlämnade i dag åt konungen kabinettets afskedsansökan. Konungen förklarade att han i morgon skall afgöra beträffande förtroendefrågan. Cortes inställa i dag på e. m. sina sessioner för att afvakta krisens lösning.

Monarkmötet i England.

SANDRINGHAM, 9 nov. I gudstjänsten i går i slottskyrkan deltogo kejsar Wilhelm, den kungliga familjen, Roberts med gemål, Chamberlain, Balfour m. fl. personer. Biskopen af Riyou höll ett tal, hvari han uttalade sitt hopp om en tid då rasåtskilnaderna skulle förlora sin betydelse och mänskligheten bilda ett enda broderligt samfund.

Från diplomatvärlden.

WIEN, 10 nov. Tyske ambassadören härstädes grefve Eulenburg har på ansökan undfått afsked och tyske ambassadören i Rom grefve Wedel utnämts till hans efterträdare.

Italiens aktion mot sjöröfvarne i Medelhafvet.

ROM, 10 nov. Enligt hvad tidningarna meddela har regeringen befalt att två kompanier infödda skola koncentreras i Massauah för att eventuelt användas mot de arabiska sjöröfvarne.

KONSTANTINOPEL, 9 nov. Turkiske gesandten i Rom har i går fått mottaga instruktioner i och för en lösning i godo af konflikten med Italien i sjöröfvarefrågan. Italien fordrar bl. a. äfven att de italienska segelfartygens flagga skall erkännas i de turkiska vattnen.

Åter ett karlistuppror.

BARCELONA, 10 nov. Personer, som i dag arresterats härstädes, bekräfta genom sina rykten misstankarna om att en karlistisk resning planeras. Hos karlisterna komma ytterligare husundersökningar att företagas.

För sent.

Där inne i sofgemaket låg han på den sirliga bädden, med händerna krampaktigt trykta intill det hvita täcket.

Den slöa blicken tyktes stundom flamma upp återspeglande de inre reflexerna af ett lif, som snart skulle utslockna, kanske inom några få timmar . . .

Ack, huru mörkt och dystert kändes det icke. Han hade ju ingenting bestämdt att hålla sig till, ingen, som kunde bära den börda, som trykte hans själ. Han famlade och sökte — men det var ju så mycket som stälde sig emellan och bortskymde målet. Han kunde ej tänka klart — det blef ett enda stort kaos, däri han själf utgjorde medelpunkten . . . Ofta höjdes hans blick till porträttet på den motsatta väggen, men uti detta såg han blott en hämnande ängel och jagad af pinsamma minnen sänktes den snart och blef ännu mörkare än förut . . .

O, denna kvinna hade han då aldrig älskat, det var blott penningen, den lumpna penningen, som lockat honom att ingå detta parti. Och huru hade han icke under de många år de varit förenade, åter och åter bedragit henne, henne, som han dock svurit att älska . . . Ah, — älska, älska, till tusen kvinnor hade han ju sagt detsamma, blott för att insöfva dem i säkerhet och så mycket bättre kunna nå sitt mål. För att rentvå sig från det brottsliga uti sin handling hade han lockat dem till medlidande genom att utmåla sitt äktenskep såsom ett slags martyrskap . . . Detta hade också öppnat vägen till kvinnohjärtat. Alla hade, genom att besvara hans känslor, velat godtgöra hvad han „lidit“, tils de en dag lämnats åt sitt bittra öde . . .

Alla dessa tyktes nu anklaga honom. Härjaren af deras lycka och frid. — Med feberoro sökte han förjaga dessa drömbilder . . . Han ville tänka på något godt, som han kanske gjort under sitt lif, men alt detta var så blekt, så intetsägande . . . Om han blott ännu finge tid, kunde han ju göra mycket godt . . . Men aftonklockan ringde med skälfvande toner.

För sent . . . för sent.

H.

Handel och sjöfart.

Vintern och sjöfarten.

— **Murtaja,** som anlände till Wasa i fredags, kommer icke att gå längre norrut, enär all sjöfart i de norra städerna är afslutad, utan torde ångaren komma att kvardröja i Wasa tils sjöfarten på denna ort är afslutad för att inassistera ångare ifall sådant skulle behöfvas. Ännu inväntas några turbåtar och spannmålsångare, säger Wbl.

— **Fyrfartyget Kvarken (Snipan)** blef i söndags intaget från sin station och förlagdt i vinterkvarter till Brändö sund. (Wbl.)

— **Sjöfarten på Uleåborg** har upphört. Senaste lördag middagstiden sågs från Toppila tullstation ångaren Frej arbeta sig in mot Uleåborg, men antagligen i följd af den tjocka isen vände den om och torde hafva begifvit sig till Gamlakarleby för att där lossa sin till Uleåborg destinerade last.

Sjöolyckor.

— *Hoppet.* Se notisafdelningen.

— *Thrine.* *Nystad,* 11 nov. (Ur Uud. San.). I går e. m. anlände hit fem fiskarebåtar, fullastade med från havererade barkskeppet Thrine bärgade inventarier.

Vid rådstufvurättens sammanträde i går afgaf kapt. Strömberg sjöförklaring i anledning af haveriet. Förklaringen beedigades af tvänne man af fartygets besättning.

Öfriga skeppsnyheter.

— *Hangö,* 11 nov. (Ur H.). Ångaren *Pehr Brahe* afgick härifrån till Lübeck lördag afton kl. 10 med full last och 20 passagerare. — *Oihonna* afgick till Stockholm söndag morgon kl. 1/2 3 med 55 passagerare och full last, bestående af olja, intagen i S:t Petersburg. — *Wellamo* anlände hit från Stockholm i söndags kl. 1/2 10 f. m. med 17 passagerare och 71 tons last. Ångaren afgick samma dag kl. 1/2 3 e. m. till Helsingfors. — Ångaren *Poseidon*, som i dag afton afgår härifrån till Newcastle, anlände hit från Åbo i söndags middagstiden. — Ångaren *Linnea* anlände hit från Lübeck i går kl. 9 på aftonen med full last och 11 passagerare. Sedan 20 tons upplossats här, afgår ångaren kl. 1 i natt till Helsingfors.

Skeppslista.

Åbo

Nov.	*Inklarerade:*
11	T. å. Luleå, Frank, 969 r.t., Hamburg, st.gods.
„	T. å. Kopernikus, Müller, 418 r.t., Königsberg, socker, m. m.
12	D. å. Chr. Broberg, Nielsen, 761 r.t., Wasa, tr.last.
„	Sv. å. Tellus, Svedberg, 730 r.t., Stockholm, tr.last.

Nov.	*Utklarerade:*
12	D. sk. Anna, Hansen, 385 r.t., Wismar, trä.

Wasa, inklarerade, 8 nov. Å. Elfie, Boese, Königsberg; — 9: å. Margarete, Etzler, Königsberg;

utklarerade, 8 nov. Å. Kornet, Gerlach, Åbo; — pr. Cæsar, Österberg, Sundsvall; — pr. Hoppet, Westin, Sundsvall.

Kotka, inklarerade, 7 nov. T. å. Lutetia, Mickelsen, Lovisa; — t. å. Suomi, Hansen, Hamburg; — 8: t. å. Imatra, Schöning, Lübeck; — t. å. Unterweser, Feldtmann, Memel; — sv. å. Excelsior, Johansson, Gefle; — t. å. Prima, Larsen, Flensburg; — d. sk. Hansine, Nielsen, Stettin;

utklarerade, 7 nov. T. pr. Unterweser, Meier, Itzehoe; — t. å. Ost, Gehrels, Geestemünde; — d. å. L. H. Carl, Lorenzen, Amsterdam; — t. å. Unterweser, Feldtmann, Itzehoe; — r. sk. Pamoschnik, Unkwalber, Narva; — t. å. Lutetia, Mickelsen, Geestemünde, — t. å. Imatra, Schöning, Lübeck.

Wiborg, inklarerade, 8 & 9 nov. T. å. Imatra, Schöning, Lübeck; — f. å. Norra Finland, Marklund, Helsingfors;

utklarerad, 8 nov. D. å. Loire, Rabe, Bordeaux via Fredrikshamn.

Aino, skbk af Luvia, Urnberg, anl. 9 nov. t. Apenrade fr. Räfsö (28 dd.)

Mermerus, jfg af Mariehamn, Gustafsson, pass. Helsingör 8 nov. fr. Hudiksvall t. Melbourne.

Neptun, sk. af Nystad, Carén, anl. 8 nov. t. Nystad fr. Kiel (16 dd.)

Af K. Åbo hofrätt utgifna:

Domar. Den 8 nov. i vädj. målen em. b:n J. Wähäsipilä, k:de, och sytningsmansänkan Maria Justina Simontytär, sv:de; b:n H. Niinioja, k:de, och inhysesmannen H. Nukkula, sv:de; firman Philips & C:o, k:de, samt Helsingfors Elektriska belysningsaktiebolag, sv:de; b:n E. Sjöstén m. fl., k:de, samt Stadsfullmäktige i Hangö, sv:de; stadsfiskalen O. R. F. Albrecht, k:de, samt fiskaren B. T. Vesterlund m. fl., sv:de; skogvakten O. Skoglund, k:de, samt b:n A. Berglund, sv:de; fabrikanten A. Lindgren, k:de, och b:n K. Saro, sv:de; skrädd. K. Wäkkärä, k:de, och handl. K. Widell, sv:de.

Utslag. Den 5 nov. på handl. J. A. Lundströms m. fl:s gemens. besvär. — D. 7 nov. på skomak. H. B. Hällströms besvär; landthandl. K. Silfvenius. — D. 8 nov. i fiskaliska målet emot vicelandssekret. R. L. Wigren m. fl.; på b:n E. Kuusistos besv.; inhysesmannen T. Mäkinens; b:n A. Äijäläs l. Salminens; i anl. at filaren H. Karhus skrift; på prässombudsmannen E. A. Sjöströms besvär; torparesonen M. Pihkolas; på bondesonen A. Suntelas m. fl:s gemens; förre b:n J. A. Söderholms m. fl:s ömsesidiga.

Kommunikationsresolution. D. 5 nov. i anl. af torp. E. Raittilas besvär.

Sammanträde. Fordringsegare

i provinc. läk. **Hugo Siréns** konkursbo behagade sammankomma i Hotel Phœnix i Åbo, **fredagen den 21 nov. kl. 6 e. m.** för att öfverlägga och besluta om lösegendomens realisering, godemansarvodet, samt andra möjligen sig yppande, konkursboet rörande frågor; och erinras om att frånvarande borgenärer få nöjas med de närvarandes beslut. 7563

Axel R. Spoof, (god-man).

Auktioner.

Stor Pantlåne auktion

å verkligt goda och värdefulla möbler och husgerådssaker, hvaribland får nämnas:

1 helstoppad **salongsmöbel** (softa, länstolar och stolar), **1 chaislongue, 1 chiffonier, 1 etager, 1 amerik. gungstol,** 6 matsals stolar, **1 jernsäng** med stålfjeder och tagelmadrass, **1 tvättkomod, 1 väggspegel, 1 regulator väggur, 1 väckarur,** 1 eng. revolver, diverse **bordssilfver,** såsom: matskedar, teskedar, knifvar och gafflar, **1 nysilfverbricka,** diverse **salongs-** och **linne bordsdukar,** servietter och öfrigt linne, sydda och broderade dukar, piké täcke, fönstergardiner, väggtaflor med ram, gångkläder m. m.

Auktionen försiggår uti **uti nya auktionskammaren, Puolalagatan N:o 5, fredagen den 14 november kl. 4 ef. m.**

Åbo den 8 november 1902.

7683 **Karl G. Lindström.**

Observera!

Vid i dag skeende pantlåneauktion försäljes efter **kl. 5:**

1 bäfverpäls, 1 god **ringskyttel symaskin, 1 velociped, 1 god kikare,** 4 vägglampetter, 12 à 15 duss. **kronprismor,** 1 tekök,

1 press för **plåt-** och **blecksla gare** att faconera plåtar. 7735

Medelst offentlig auktion, som **tisdagen den 18 innevarande november från klockan 10 f. m.** förrättas i gamla auktionskammaren, försäljas åt de mest bjudande förre landthushållaren Nestor Sjöroos och handlanden J. E. Ilanders konkursmassors lösegendom, bestående af: möbel och husgeråd samt linne-, säng- och gångkläder, en mindre butikinredning, 1 pulpet, 2:ne vågar m. m., äfvensom nämda tvänne massors samt handlanden Konst. Granboms, handelidkande J. A. Sjöströms, bagaren Otto Holmbergs och handlanden A. V. Nordströms konkursbons utestående fordringar, fabrikanten Alb. Holmqvists konkursmassas telefonapparat samt en serbisk obligation, tillhörig J. A. Sjöströms konkursbo, äfvensom **kl. 12 p. d.** ett lifförsäkringsbref N:o 1688 i bolaget Kaleva, tillhörigt sågegaren Krist. Hornæus konkursmassa; hvarom allt hugade spekulanter härmedels underrättas.

Åbo, den 6 november 1902.

7618 **G. E. Bröcker.**

Till salu.

A. U. 2 ggr, 3 d. mell. 5 r.

En fin bordsservis

för 24 personer och **en stoppad möbel,** billigt, sista paradtrappan,

7749 **Agricolagatan N:r 1.**

Skodon.

Beställningar utföras hos

7745 **K. O. KOSKINEN,** Stora Tavastgatan 12.

Skinnhattar

extra eleganta i olika färger, köper man ovilkorligen billigast i **Modemagasinet,** som nu slutsäljer sitt rikhaltiga och prima varulager, **Fjäderboas,** Krimtygs **Muffar** och **Mössor, Corsetter** från 2: 50, **Vintermössor** (Helsingörer) från 2 mk. *Slottsgatan 14, midtemot Saluhallen.*

Ett vackert Hingstföl

1 1/2 år gammalt, säljes eller bytes mot en kraftig arbetshäst. Närmare genom veterinär **Karl Alfr. Nyberg.** 7736 (A.U.3.14)

Ett par äkta Foxterrier-valpar,

hund och hynda, 8 mån gamla, säljas antingen hela paret eller enskildt nu genast genom veterinär **Karl Alfr. Nyberg.** 7737(A.U3.13)

Skeppet STORFURSTEN,

om 586 reg. tons, byggdt 1879, klassif. i Veritas * 5/6 A. 1. 1., nu upplagdt i Helsingfors, försäljes genom undertecknade. Skeppet, som senast kopparförhyddes i juli 1900, lastar c:a 270 standert trävaror och c:a 900 tons dödvigt.

Närmare med

C. & A. Wahlström.

7672 **Åbo.**

Innan Ni går

till en tygauktion, så var god efterhör prisen hos mig, ty vid **tygauktioner** betalar man ofta mycket mera än tyget är värdt.

Stort urval moderna slåta och knottriga **Dofflar, Kostym-, Benkläds-** och **Fodertyger,** billiga **Chevioter** m. m.

Edrik Hjelts Klädeshandel,

7669 vid Salutorget i Åbo.

Obs.! Skräddare tillkallas på önskan.

Wilh. Willbergs Drogaffär,

Slottsgatan 16, midtemot hallen.

Rekommenderar sina

Fönster, Rum, Bad, Toilette, Sjuk, Mejeri och **Kemiska** — **Termometrar.**

Sprit-, Mjölk- och Syreprofvaren, Kvicksilfver-Barometrar

m. m., till billigt pris. 6749

Nordiska Aktiebanken,

(Egna fonder Fmk 14,390,000)

erlägger för insättningar å

Depositionsräkning (6 mds upps; räntan utbetalas 2 ggr om året) 4 1/2 %.
Spar-räkning, hvarvid ränta godtgöres från insättningsdagen 4 1/2 %.
Löpande räkning . . . . . 3 1/2 %.

Å medel, som insättas på **spar-räkning,** *lägges räntan* genom bankens försorg utan insättarens åtgörande *2 gånger om året till kapitalet,* som sålunda växer med ränta på ränta. Denna räkning egnar sig för **besparingar,** som äro afsedda att innestå en längre tid, **förmyndaremedel, fonder** o. s. v.

Vexlar från utlandet inköpas. 2773

5 % åt de nödlidande i landet

Obs.! anslår undertecknad af de belopp som inflyta vid minutförsäljningen under november och december månader. **Obs.!**

Till följd af affärens upphörande slutförsäljes hela lagret bestående förnämligast af **Manskostymtyger,** Svarta och Kulörta **Klädningstyger, Gardiner, Borddukar, Portierer, Möbeltyger** och diverse körta varor med hög rabatt.

7738 **G. W. Rosenholm Efterträdare.**

AUG. HELLMANs Skrädderiaffär,

Ryska kyrkogatan N:r 22 A. Telef. 176.

Åter inkommet ett stort lager extra fina och modärna engelska paletå-, kostym- och benkläds-

Tyger

7756 **för höst och vinter saisonen.**

Åbo Kaffehandel,

5 Köpmansgatan 5.

Specialaffär för KAFFE och THE.

Äkta arabisk Mocca med sex olika blandningar af finaste Java Fmk 6: — pr kg.

Superfin Java	Fmk 5:	—	pr kg.	med	5	blandningar.
Extrafin Java	„ 4:	25	„ „	„	4	„
Fin Java	„ 3:	50	„ „	„	3	„
Java och **Laguayra**	„ 3:	—	„ „	„	2	„
Santos	„ 2:	80	„ „	„	2	„

Brasiliansk 2: 60, 2: 40, 2: 20. 7754

Mocca Cikorie, Djatinangor The, Campay The och **Cakao.**

Öfverträffar all konkurrens!

Till kända billiga priser slutförsäljas alla **Tygvaror** i konkurslagret,

6 Tyghandeln, 6.

Slottsgatan

Framhållas må:

Dubbelbredt Klädningstyg, som kostat 2: 60, säljes nu för 1: —.
125 cm bredd Cheviot „ „ 4: 25, „ „ „ 1: 60.
125 „ „ Doffel „ „ 5: 50, „ „ „ 2: 65.

Allehanda **Fodertyger,** Sammet- och Sidentyger, Rüscher och Chiffoner, allehanda Garnityrband med 30 à 60 % rabatt.

Ett mindre parti **Gångmattor** realiseras **billigt.**

Ett besök bör öfvertyga! Telefon 587.

Vintermössor, Muffar, Boas, Helsingör-mössor för barn, erhållas billigt. Äldre omändras samt tvättas kemiskt. Stora Tavastgatan N:o 10, glastrappan inne på gården. 7753

Hvetekli,

ryskt och amerikanskt.

Foderhvetemjöl.

Carolus Nyberg.

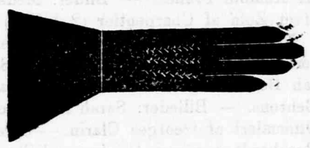

Åbo Handskfabriks

välkända tillvärkningar af **Herr-, Dam-** och **Barn-**

Handskar,

äfvensom

Vantar, Handskar och Kintar

från **förnämsta Franska, Engelska, Danska, Tyska** och **Polska** firmor rekommenderas.

Åbo Handskfabriks Försäljningsmagasin,

7684 Verdandis hus, Auragatan 1.

Önskas köpa.

Hippos afvelsston uppköpas.

Hippos medlemmar, hugade att inlösa dylika, behagade därom godhetsfullt underrätta **L. Fabritius.**

I tjänst ånstundas.

En van Hotell-kassörska

får plats då anmälan göres mellan 11—1 å

7747 **Järnvägshotellet.**

Tjänstsökande.

En ordentlig flicka

som i flere år haft tjänst på jernvägsrestaurant, önskar sig någon annan lämplig sysselsättning från 1 dec. Svar till „Mandi“, detta blads kontor. 7752

Utbjudes hyra. Hörnbutiken,

Slottsgatan N:r 17. Centralaste läge, billig hyra. Närmare pr telefon 479. 7673

4 à 5 rum, tambur, kök, dom.rum, varma, bekväma, hyran billig. **Kristinegatan N:r 5,** der gårdsvakten anvisar. 7675

Önskas hyra.

A. U. 1 g. 4 r.

Genast eller från 1 dec.

ett enkelt möbleradt rum. Svar väntar „Ungherre“ till Åbo Tidn. kontor.

Borttappadt.

Ett fickur med kortare ked borttappades mellan Forselius' kontor och torget i Åbo. Den redliga upphittaren vare god och lämne underrättelse därom till Egentliga Finlands Folkhögskola i Pemar. 7746 (U.A.1,5)

Diverse.

OBS.! Kägelspelare. OBS.!

F. B. K:s Kägelbana.

Remonterad, Nyjusterad,

7463 **Nysvarfvade klot.**

Daglista.

I dag, torsdag.

Kl. 10—2 p. d. Åbo läns brandstodsbolags kontor, Slottsgatan 16, hålles öppet.
Kl. 5 e. m. Stadsfullmäktige sammanträda i stadshuset.
Kl. 5—7 e. m. Medlemsafgitterna till Föreningen för lärarinnehem uppbäras i svenska fruntimmersskolan.
Kl. 1/2 8 e. m. Promenadkonsert i Brandkårshuset.

I morgon, fredag.

Kl. 12 p. d. Inställelse i afl. handl. R. U. Francks konkurs.
Kl. 4 e. m. Pantgodsauktion i pantlåneinrättningens auktionskammare, Puolalagatan 5.
Kl. 5 e. m. Drätselkammaren sammanträder i drätselvärkets lokal, Stora Tavastgat. 15.
Kl. 5—6 e. m. Stadsfullmäktiges kassli i stadshuset hålles öppet.
Kl. 5—7 e. m. Medlemsafgifterna till Föreningen för lärarinnehem uppbäras i svenska fruntimmersskolan.
Kl. 7—8 e. m. Inbetalningar till W:m Crichton & C:os arbetares sjuk- och begrafningskassa uppbäras i kassans lokal.

Annonserade ångbåtsturer.

Torsdagen den 13 nov.

Till Wasa, EBBA MUNCK kl. 4 och NORDEN kl. 6 f. m.
Till Salo (Räfsundsvägen), AINO kl. 1/2 10 f. m.
Till Nystad, KIVIMAA kl. 10 f. m.
Till Kärra i Kimito (Terfsundsvägen), PARGAS kl. 11 f. m.
Till Rautila via Nådendal, WEHMAA kl. 11 f. m.
Till Rimito kyrkbrygga, SALMI kl. 3 e. m.
Till Stockholm via Mariehamn, BORE II kl. 11 e. m.

Fredagen den 14 nov.

Till Helsingfors ILMA kl. 7 f. m.
Till Hangö, KIMITO kl. 8 f. m.
Till Nystad, KUUSISTO kl. 10 f. m.
Till Fröjdböle i Kimito (Räfsundsvägen), SKÄRGÅRDEN kl. 11 f. m.
Till Rautila via Nådendal, SALMI kl. 11 f. m.
Till Lofsdal (Pargas), PARGAS kl. 3 e. m.
Till Rimito kyrkbrygga, VEHMAA kl. 3 e. m.

Bantågen.

Siffrorna inom parentes angifva tågens resp. ankomst- och afgångstider. Tiderna för Åbo station äro angifna enligt *Åbo-tid,* öfriga tider enligt *Helsingfors-tid.*

Bantåg afgå:

Godståg kl. 6,15 f. m. [medför icke passagerare].

Blandadt tåg kl. 6,00 f. m. till Forssa [11,09 f. m.], Toijala [11,45 f. m.], Tammerfors [1,09 e. m.], Björneborg [6,40 e. m.], Raumo [7,32 e. m.], Wasa [12,15 p. n.] och Jyväskylä [8,52 e. m.]

Lokaltåg kl. 9,40 f. m. till Salo [11,20 f. m.]

Posttåg kl. 10,20 f. m. till Forssa [2,55 e. m.], Toijala [2,10 e. m.], Tammerfors [4,16 e. m.], Helsingfors [6,30 e. m.] och Kotka [10,40 e. m.]

Posttåg kl. 12,50 e. m. till Salo [2,30 e. m.], Karis [4,30 e. m.] och Helsingfors [9,25 e. m.]

Posttåg kl. 2,15 e. m. till Toijala [5,49 e. m.], Tammerfors [7,38 e. m.], Björneborg [12,45 p. n.], Borgå [10,45 e. m.] och Helsingfors [10,00 e. m.]

Posttåg kl. 4,15 e. m. till Forssa [9,20 e. m.], Toijala [7,50 e. m.], Tammerfors [11,59 e. m.], Jyväskylä [8,29 f. m.], Wasa [11,22 f. m.], Jakobstad [1,05 e. m.], Gamlakarleby [1,39 e. m.], Brahestad [7,40 e. m.], Uleåborg [8,06 e. m.], Lovisa [10,29 f. m.], Fredrikshamn [8,00 f. m.], S:t Michel [6,16 f. m.], Kuopio [12,09 e. m.], Iisalmi [3,23 e. m], Willmanstrand [4,50 f. m.], Wiborg [5,01 f.m.], Sordavala [1,44 e m.], Joensuu [6,45 e. m.] och S:t Petersburg [9,40 f. m.]

Posttåg kl. 4,25 e. m. till Salo [6,05 e. m.] Karis, [7,47 e. m.], Ekenäs [8,23 e. m.] och Hangö [9,15 e. m]

Blandadt tåg kl. 6,00 e. m. till Salo [9,00 e. m.] och Karis [7,39 f. m.]

Bantåg ankomma:

Blandadt tåg kl. 8,50 f. m. från Salo [6,10 f. m.]

Blandadt tåg kl. 9,20 f. m. från Humppila [5,40 f m.]

Posttåg kl. 11,10 f. m. från Hangö [6,30 f. m.], Ekenäs [7,24 f. m.], Karis [8,02 f. m.] och Salo [9,50 f. m.]

Posttåg kl. 11,21 f. m. från S:t Petersburg [6,30 e. m.], Viborg [10,00 e. m.], Joensuu [6,50 f. m.], Sordavala [11,56 f. m.], Willmanstrand [10,40 e. m.], Iisalmi [12,10 e. m.], Kuopio [3,35 e. m.], S:t Michel [9,27 e. m.], Kotka [8,15 e. m.], Fredrikshamn [8,14 e. m.], Lovisa [2,30 e. m.], Uleåborg 10,00 f. m.], Brahestad [10,00 f. m.], Gamlakarleby [4,32 e. m.], Jakobstad [4,55 e. m.], Wasa [7,20 e. m.], Tammerfors [6,45 f. m.], Toijala [8,02 f. m.] och Forssa [7,25 f. m.]

Godståg kl. 3,30 e. m. [medför icke passagerare].

Posttåg kl. 3,48 e. m. från Helsingfors [7,30 f. m.], Borgå [6,15 f. m], Tammerfors [10,15 f. m.], Toijala [12,20 e. m.] och Forssa [11,43 f. m.]

Posttåg kl. 5,17 e. m. från Helsingfors [9,00 f. m.], Karis [1,55 e. m.] och Salo [3,55 e. m.]

Lokaltåg kl. 8,05 e. m. från Salo [6,45 e. m.]

Posttåg kl. 10,12 e. m. från Helsingfors [2,30 e. m.], Borgå [1,20 e. m.], Lovisa [5,11 f. m.], Wasa [6,00 f. m.], Jyväskylä [9,10 f. m.], Björneborg [11,24 f. m.], Raumo [10,23 f. m.], Tammerfors [4,55 e. m], Toijala [6,47 e. m] och Forssa [5,10 e. m.]

Fraktgods afsedt att befordras å Åbo—Karisbanan bör vara inlämnadt före kl. 11 f. m.

Ilgods afsedt att afsändas med posttågen bör vara inlämnadt senast 1 timme före tågens afgång.

Paketter afsedda att afgå med posttågen böra inlämnas senast en half timme före tågens afgång.

Fraktgods afsedt att afgå med godståget bör vara inlämnadt före kl. 1 e. m. föregående dag.

Godsexpeditionerna öppenhållas alla sökkendagar från kl. 8 f. m till 6 e. m. Sön- och hälgdagar är godsexpeditionen tillgänglig från kl. 8—9 f. m., då endast snar förskämning underkastadt gods mottages.

Pakettexpeditionen öppenhålles alla sökkendagar från kl. 8 f. m. till 6 e. m. Sön- och hälgdagar är kontoret tillgängligt från kl. 8—9 f. m., då endast snar förskämning underkastadt gods mottages.

Efterkrafsmedel utbetalas tisdagar, onsdagar, fredagar och lördagar kl. 12—2 e. m.

Åbo Tidnings Tryckeri-Aktiebolag 1902.